

УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

**Поступак за проглашење несталог лица за
умрло у Републици Србији**

(мастер рад)

Менторка:

Проф. др Анђелија Тасић

Студенткиња:

Александра Ивковић

Број индекса: М018/20 - О

У Нишу, 2023. године

I. УВОД.....	1
II. ЧИЊЕНИЦА СМРТИ У ПРАВУ.....	4
2.1. Значај чињенице смрти у праву.....	4
2.2. Потврда о смрти.....	5
2.3. Поступак уписа чињенице смрти.....	6
2.4. Последице уписа чињенице смрти.....	9
III. УСЛОВИ ЗА ПРОГЛАШЕЊЕ НЕСТАЛОГ ЛИЦА ЗА УМРЛО.....	11
3.1. Услови за проглашење несталог лица за умрло – међународни оквир и упореди приказ.....	11
3.2. Услови за проглашење несталог лица за умрло у Републици Србији.....	14
3.3. Регистар несталих лица.....	15
IV. ПОСТУПАК ЗА ПРОГЛАШЕЊЕ НЕСТАЛОГ ЛИЦА ЗА УМРЛО.....	16
4.1. Начела ванпарничног поступка.....	16
4.1.1. Начело диспозиције и официјалности	17
4.1.2. Истражно и расправно начело.....	17
4.1.3. Начело саслушања странака и начело усмености.....	18
4.1.4. Начело јавности.....	18
4.1.5. Начело непосредности	19
4.1.6. Начело истине.....	19
4.2. Субјекти поступка за проглашење несталог лица за умрло.....	19
4.3. Покретање поступка.....	21
4.4. Ток првостепеног поступка.....	22
4.5. Доказивање.....	24
4.6. Одлуке првостепеног суда.....	25
4.7. Правни лек.....	26
V. АНАЛИЗА ПОДАТАКА ИЗ ИСТРАЖИВАЊА СПРОВЕДЕНОГ У ОСНОВНОМ СУДУ У НИШУ ЗА ПОСТУПАК ПРОГЛАШЕЊА НЕСТАЛОГ ЛИЦА ЗА УМРЛО.....	27
5.1. Оквир истраживања.....	27
5.2. Профил предлагача и несталог лица.....	28
5.3. Околности под којим је лице нестало.....	31
5.4. Доказна средства.....	33
5.5. Одлуке суда.....	34
5.6. Правни лек.....	35

VI. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА.....	37
ЛИТЕРАТУРА.....	38
САЖЕТАК И КЉУЧНЕ РЕЧИ.....	41
SUMMARY AND KEY WORD.....	43
БИОГРАФИЈА.....	44
УПИТНИК ИСТРАЖИВАЊА.....	45

I. УВОД

Законом о ванпарничном поступку¹ уређен је поступак за проглашење несталог лица за умрло, као један од ванпарничних поступака којим се уређују лична стања. У овом поступку суд одлучује о проглашењу несталог лица за умрло и утврђује смрт лица за које нема доказа о чињеници смрти који су предвиђени законом.

Несталим се сматра оно лице које је дуже време одсутно из свог места пребивалишта, а за које је неизвесно да ли је живо.² У поступку за проглашење несталог лица за умрло чињеница смрти се претпоставља. Оваква претпоставка ствара несигурност у многим грађанскоправним односима (брачним, породичним, имовинским).³ Покретањем поступка за проглашење несталог лица за умрло и доношењем решења о проглашењу несталог лица за умрло, смањује се неизвесност у грађанскоправним односима која постоји пре покретања поступка. Значај овог поступка огледа се у разрешењу правних ситуација у којима се налази породица несталог, као и друга лица која су са њим била у правним односима.

Поред поступка за проглашење несталог лица за умрло, у раду ћу сагледати и редован начин уписа чињенице смрти у матичне књиге, као и значај чињенице смрти у праву. Смрт је чињеница у праву која доводи до престанка постојања разлога због којих је признато својство правног субјекта у праву. Док је лице живо правни субјективитет не може престати.⁴ Пошто је стицање правног субјективитета правна категорија која се остварује признањем и престанак мора имати „правну потврду“. Правници су се потрудили да до детаља уреде поступак уписа чињенице смрти због промена које настају у праву и последица које наступају утврђивањем и уписом чињенице смрти. Поступак уписа чињенице смрти је редован начин утврђивања и уписа чињенице смрти у јавне књиге.

¹ Закон о ванпарничном поступку, („Сл. гласник СРС“ бр. 25/82 и 48/88, „Сл. гласник РС“ 46/95 и др. закони, 18/2005 - др. закони, 85/2012, 45/2013 – др. закони, 55/2014, 6/2015, 106/2015 - др. закони и 14/2022) у делу уређења личних ствари, у даљем тексту ЗВП.

² Д. Попов, *Грађанско право (општи део)*, седмо измењено и допуњено издање, Нови Сад, 2012. год. стр. 78.

³ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *Коментар Закона о ванпарничном поступку*, Сл. гласник РС, 2019 год. стр. 315

⁴ Р. Ковачевић Куштрумовић, М. Лазич, *Увод у грађанско право*, Пунта, Ниш, 2011. год. стр. 113.

Од дана доношења до данашњег дана Закон о ванпарничном поступку је претрпео измене у складу са правним приликама које су се дешавале, али конкретно поступак за проглашење несталог лица за умрло није претрпео значајније измене. Виши степен заштите људских права и процес хармонизације домаћег права са правом Европске уније условљавају измене и допуне Закона о ванпарничном поступку. Поред домаће законске регулативе у раду ћу сагледати и размотрити регионалну и међународну правна регулатива уз упоредну анализу појединих законских решења.

Предмет овог мастер рада јесте и истраживање које је спроведено у Основног суда у Нишу на тему мастер рада, а за период 2016/2021 година. Поступак за проглашење несталог лица за умрло је од велике важности за разрешење правних ситуација до којих је дошло услед дуготрајног нестанка лица. Циљ овог рада је да се схвати значај поступка за проглашење несталог лица за умрло кроз судску праксу. Истраживање спроведено на тему мастер рада експлоративног је карактера и има за циљ да се стекну знања о кључним проблемима.

Први део рада посвећен је чињеници смрти, редовном начину уписа чињенице смрти и последицама до којих доводи упис у матичне књиге умрлих. Поступак за проглашење несталог лица за умрло је ванредни начин утврђивања и уписа чињенице смрти. Како би се схватио значај овог поступка у пракси потребно је сагледати редован начин утврђивања и уписа чињенице смрти.

Други део рада посвећен је условима за покретање поступка за проглашење несталог лица за умрло, уз упоредну анализу услова за покретање поступка. Посебан део другог дела је Регисар несталих особа, који је у примени од 2017. године.

У трећем делу рада сагледала сам ток првостепеног поступка, од подношења предлога до доношења првостепене пресуде, као и поступак по правном леку.

У завршном делу изложила сам закључна разматрања и резултате добијени истраживањем у Основном суду у Нишу.

У раду биће примењен статистички, компаративни и нормативни метод обраде добијених резултата.

Пре почетка истраживања постављене су следеће хипотезе, које ће или бити потврђене или оповргнуте резултатима спроведеног истраживања: 1) подносилац предлога је најчешће брачни партнер несталог лица, 2) као најчешћи разлог за

покретање поступка је да за последњих пет година није било никаквих вести о несталој особи, а од њеног рођења је протекло седамдесет година и 3) поступак се у већини случајева окончао правноснажним решењем, без улагања жалбе. Такође, једна од постављених хипотеза, је да 4) непосредни правни интерес за покретање поступка за проглашење несталог лица за умрло је уређење наследно – правних односа.

II. Чињеница смрти у праву

2.1. Значај чињенице смрти у праву

Чињеница смрти у праву дуго је била термин који је сматран једноставним и неспорним. Смрт је природна појава која у прави доводи до многих правних промена. И сам Савињи је писао да је смрт тако једноставан природни догађај да није ни потребно прецизније одређење њених елемената.⁵ Правници су се дуги низ година трудили да што детаљније уреде поступак утврђивања чињенице смрти, уписа и издавање јавних исправа. Чињеница смрти мора да буде уписана у матичне књиге умрлих из разлога правне сигурности. Уколико је неизвесно да ли је неко лице и даље у животу, а околности и дужина његовог нестанка упућују на то да лице више није живо, потребно је чињеницу смрти утврдити у ванпарничном поступку.

Биолошка смрт лица наступа трајним престанком рада срца и плућа, тзв. можданом смрћу. Наступање биолошке смрти утврђује мртвозорник, лекар Дома здравља, који ради на тим пословима.⁶ Сваки Дом здрава на територији Републике Србије има лекара мртвозорника који констатује смрт. Лекар је приликом констатације смрти дужан да упише датум и час смрти. Час смрти је престанак рада мозга. Човек је правно мртав оног часа када престане рад мозга, иако се живот тада и даље одвија у многим деловима организма.⁷ Овакав појам часа смрти широко је прихваћен из разлога што други органи након смрти још неки временски период раде (нпр. желудац наставља да ради још 30 минута).⁸ Правни појам смрти и биолошки појам смрти се не поклапају, управо из разлога што се за појам смрти у праву узима само активност и рад мозга.⁹

Услед смрти једног лица, настаје потреба да се уреде различити правни односи (да се расправи заоставштина, да се одреди старатељ и тако даље).¹⁰ Заоставштина, као скуп наслеђивању подобних права, правних стања, правних моћи и обавеза које су

⁵ F.C. v Savigny, *System des heutigen Romischen Rechts*, наведено према В. В. Водинелић, *Грађанско право (Opшти део)*, Правни факулете Унион, 2017. год, стр. 357.

⁶ Упутство за попуњавање и достављање потврде о смрти, преузето електронској форми са сајта Опште болнице у Шабцу, <https://bolnica015.org.rs/wp-content/uploads/2020/03/UPUTSTVO-Potvrda-o-smrti.pdf> приступљено сајту дана 01.03.2023 год. стр. 2.

⁷ В. В. Водинелић, *op.cit.*, стр. 357.

⁸ *Ibid.*

⁹ *Ibid.*

¹⁰ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op.cit.*, стр. 331.

припададе оставиоцу у тренутку смрти, у том истом тренутку прелазе на његове наследнике, по сили закона.¹¹

2.2. Потврда о смрти

Потврда о смрти је јавна исправа на основу које се врши упис у матичне књиге умрлих.¹² Поступак издавања потврде о смрти уређен је Правилником о поступку издавања потврде о смрти и обрасцу потврде о смрти¹³ који је донет у сарадњи министра државне управе и локалне самоуправе и министра здравља споразумно. Без потврде о смрти није могуће извршити упис у матичне књиге умрлих.

Лекар здравствене установе који је овлашћен за стручно утврђивање времена и узрока смрти (мртвозорник) или надлежна здравствена установа издају потврду о смрти.¹⁴ Потврда о смрти издаје се у три примерка, од којих један задржава здравствена установа која потврду издаје, а друга два се прослеђују матичару ради уписа. Потврда о смрти је од велике важности из разлога што се само уз потврду о смрти лица може извршити упис у матичну књигу умрлих. Без потврде није могуће извршити упис чињенице смрти у матичне књиге. Након пријема потврде о смрти матичар је дужан да провери да ли она садржи све потребне податке.

Потврда о смрти представља образац чија је садржина унапред одређена. Подаци се попуњавају на основу личних података умрлог и здравствене документације. У почетни део потврде уносе се подаци о здравственој установи која је потврду издала и која један примерак потврде задржава. Након тога следе подаци о умрлој особи и његове генералије: пол, датум и час смрти, место наступања смрти, датум рођења, јединствени матични број, место рођења, пребивалиште, брачни статус и подаци о брачном другу. Поред ових података у потврду о смрти се уносе подаци о држављанству, националној припадност и вероисповест уколико родбина тј. чланови породице знају да ли се умрли о овим стварима изјаснио. У потврду се уносе и подаци

¹¹ Д. Живојиновић, *Позитивна наследничка изјава у систему стицања наслеђа ipso iure*, научни чланак који је део истраживања „Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније“ Правног факултета у Крагујевцу, 2015. године, преузетог са сајта <http://www.jura.kg.ac.rs/gp/16/c/clanci/zivojinovic.htm>, дана 01.04.2023 год.

¹² Правилник о поступку издавања потврде о смрти и обрасцу потврде о смрти, („Сл. гласник РС“ бр. 25/2011 и 103/2018) чл. 2.

¹³ „Сл.гласник РС“ бр. 31 од 09. марта 2022 год.

¹⁴ Правилник о поступку издавања потврде о смрти и обрасцу потврде о смрти, *op.cit.*, стр. 3.

о највишој завршеној школи¹⁵ умрлог лица. ¹⁶ Све ове податке уноси лекар по казивању родбине или лица које смрт пријављује.

Потврда о смрти садржи и следеће податке о смрти лица: порекло смрти ¹⁷, подаци о насилној смрти, уколико је у питању насилна смрт, да ли је тражена обдукција и најважнији део - узрок смрти.¹⁸ Светска здравствена организација је 1967. године одредила који узроци смрти се уносе у потврду о смрти и дала дефиницију узрока смрти. Узрок смрти су све оне болести, болесна стања или повреде, које су до смрти довеле или су јој допринеле, као и околности несрећног случаја или насиља због којих су такве повреде настале.¹⁹

Потврда о смрти саставља се за лица која су лечена и умрла у здравственој установи, лица лечена код куће или амбулантно, лица лечена у здравственој установи али која су отпуштена пре смрти као и лица која су умрла насилном смрћу.²⁰

Потврда о смрти садржи део о смрти одојчади и насилној смрти, који су у потврди означени сивом бојом и посебно издвојени, јер се попуњавају само у случају смрти одојчади до 30 дана живота и насилне смрти.²¹ Као што се може утврдити из пређашњих навода потврда о смрти се попуњава у случају природне и насилне смрти, за сва преминула лица. Изузетак од правила да се потврда попуњава за сва преминула лица је у случају мртворођене деце. У том случају попуњава се изјава рођења ради уписа у матичне књиге рођених.

2.3. Поступак уписа чињенице смрти

Поступак уписа чињенице смрти у матичне књиге умрлих врше матичне службе у Републици Србији. Пријава смрти подноси се матичару надлежног матичног подручја, усмено или писмено. Приликом усмене пријаве матичар је дужан да сачини

¹⁵ Под највишом завршеном школом подразумева се врста школе чијим је завршавањем лице стекло одговарајући степен образовања.

¹⁶ Упутство за попуњавање и достављање потврде о смрти, *op.cit*, стр. 9 – 11.

¹⁷ Под пореклом смрти подразумева се да ли је смрт насилна или природан, а уколико је у питању природна смрт да ли је заразна или незаразна. Уколико није установљено порекло смрти у потврди је остављена могућност да се порекло смрти означи као неутврђено.

¹⁸ *Ibid.*

¹⁹ *Међународна статистичка квалификација болести и сродни здравствених проблема*, десето издање 2010. године, Светска здравствена организација, преузето са сајта Републичког фонда за здравствено осигурање, <https://www.rfzo.rs/download/dsg/MKB102010Knjiga1%281%29.pdf>, стр. 1115, приступљено сајту дана 28.03.2023 год.

²⁰ *Ibid.*

²¹ Видети образац Потврде о смрти који може да се преузме са сајта Градског завода за јавно здравље Београд, <https://www.zdravlje.org.rs/Test/statistika/obrasci/potvrda%20smrti.pdf>, приступљено сајту дана 02.03.2023 год.

службену белешку на прописаном обрасцу. Закон о матичним књигама уређује да се у матичне књиге умрлих уписују следећи подаци: подаци о смрти,²² име и презиме супружника умрлог, његово презиме пре закључење брака, уколико је лице било у браку, име и презиме родитеља умрлог, име, презиме и пребивалиште лица које је смрт пријавило, назив и седиште установе која је пријавила смрт, и проглашење несталог лица за умрло и смрт утврђена у судском поступку.²³

Закон о матичним књигама прописује дужност пријаве чињенице смрти за чланове породице са којима је умрли живео. Дужност да чињеницу смрти лица пријаве, уколико умрли нема породицу, имају друга лица са којима је умрло лице живело, уколико нема ни ових лица, лице које је за смрт дознало дужно је да изврши пријаву.²⁴ Поред физичких лица, дужност да пријави чињеницу смрти имају и правна лица, односно установе.²⁵ Законодавац је предвидео широк круг лица која имају дужности да чињеницу смрти пријаве из разлога правне сигурности.

Упис у матичну књигу умрлих врши се на основу законом предвиђених исправа о чињеници смрти. Те исправе треба да представљају објективан доказ да је дошло до смрти једног лица.²⁶ Матична служба дужна је да прибави податке о којима се води службена евиденција²⁷ по службеној дужности, у циљу економичности поступка уписа чињенице смрти.²⁸ Уколико су потребни подаци о којима други орган води евиденцију, матична служба ће хитно по службеној дужности да затражити потребне податке, а замољени орган је дужан да тражене податке бесплатно уступи у року од 15 дана.

²² То су следећи подаци о смрти који су уписују: име и презиме умрлог, његово презиме пре закључења брака, пол умрлог, дан, месец, година, час, место и општина смрти, а уколико је лице умрло у иностранству онда држава, дан, месец, година и час рођења, место и општина смрти, а ако је рођен у иностранству и назив државе, брачни статус, јединствени матични број, држављанство, пребивалиште, и адреса умрлог.

²³ Закон о матичним књигама, („Сл. гласник РС“ бр. 20/2009, бр. 145/2014, бр. 47/2018), чл. 59, ст. 1, тачка 1, 2 и 3.

²⁴ *Ibid.*

²⁵ У складу са чл. 61, ст. 2 и 3, Закона о матичним књигама, поред физичких лица, дужност да чињеницу смрти пријаве имају и здравствена установа, установа или организација у којој је лице умрло.

²⁶ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op.cit.*, стр. 332.

²⁷ Упуством о примени одредаба чл. 9 и 103 Закона о општем управном поступку, („Сл. гласник РС“ бр. 8/2016 године), службена евиденција представља евиденцију која је установљена законом, а којом се организовано региструју подаци или чињенице за одређене намере, односно за потребе одређених корисника, основ су за издавање јавних и других службених исправа које служе као доказ за утврђивање одлучујућих чињеница.

²⁸ Закон о општем управном поступку, („Сл.гласник РС“ бр. 18/2016 и 95/2018), чл. 9 ст. 3.

Закон о матичним књигама посебно уређује надлежност матичног подручја кад се чињеница смрти уписује на основу судске одуке донете у поступку за проглашење несталог лица за умрло. Проглашење несталог лица за умрло и смрт утврђена у судском поступку уписује се у матичне књиге матичног подручја по последњем месту пребивалишта умрлог, на основу правноснажне одлуке суда.²⁹

Матичар је дужан да чињеницу смрти одмах упише и да је лицу које подноси пријаву прочита. Упис се може одложити само уколико је потребна додатна провера података, али матичар је дужан да такво одлагање унесе у посебну евиденцију.

Упис у матичне књиге умрлих је од велике важности у поступку за проглашење несталог лица за умрло. Лице које покреће поступак за проглашење несталог лица за умрло дужно је да уз предлог достави и уверење из матичне књиге умрлих да лице није уписано као умрло. Уколико уз предлог за покретање поступка, предлагач не достави уверење из матичне књиге умрлих, суд ће наложити предлагачу да у остављеном року достави тражено уверење. Беспредметно је водити поступак за проглашење несталог лица за умрло, а да се претходно не достави уверење да лице није уписано у књигу умрлих.

Након извршеног уписа у матичне књиге умрлих, матичар доставља оставинском суду извод ради покретања оставинског поступка. Суд може јавном бележнику поверити састављање смртовнице и спровођење оставинског поступка. Ово законско решење представља новину у нашем правном систему од 2011. године.³⁰ Јавни бележник након пријема решења о делегирању саставља смртовници, коју је дужан да у року од 30 дана врати оставинском суду.³¹ У смртовницу се уносе следећи подаци: лично име умрлог, лично име једног родитеља, занимање, датум рођења, држављанство, за лица која су у браку презиме које су носили пре брака, дан, месец, година и час смрти, пребивалиште умрлог, лично име и лични подаци супружника, боравиште сродника који би се могли познавати на наслеђе и приближна вредност

²⁹ Чл. 67, ст. 1 и 2 Закона о матичним књигама.

³⁰ Закон о јавном бележничтву („Сл. гласник РС“, бр. 31/2011, 85/2012, 19/2013, 55/2014 - др. закони, 93/2014 - др. закони, 121/2014, 6/2015 и 106/2015) донет је 2011. године. Делегација надлежности јавном бележнику од стране суда уређена је Законом о ванпарничном поступку у чл. 30а, чл. 30б и чл. 30в. Поменути чланови су након доношења Закона о јавном бележничтву, изменама и допунама, постали део Закона о ванпарничном поступку.

³¹ Чл. 92, ст. 4 ЗВП.

имовине.³² Јавни бележник је посебно дужан да у смртовници нагласи да ли умрли очекује дете и да ли његова деца и супружник имају староца.³³

Смртовницу је састављао матичар пре доношења Закона о јавном бележничтву.³⁴ Мишљења сам да је овакво делегирање надлежности састављања смртовнице на јавне бележнике додатно финансијско оптерећење за лица на чији захтев се смртовница саставља.³⁵

2.4. Последице уписа чињенице смрти

Према савременом праву, сва физичка лица рођењем стичу правну способност што је загарантовано и Уставом Републике Србије, као највишим правним актом.³⁶ У годинама и деценијама иза нас, поједини правни системи одређеним групама људи нису признавала правну способност. Пре Првог светског рата, Царска Русије ускраћивала је Јеврејима одређена грађанска права, те они нису имали потпуну правну способност.³⁷ Правна способност искључиво је везана за личност и постоји све док је лице живо.

Смрћу неког лица ишчезава и његова правна способности.³⁸ Поред овог начина, поједина права познавала су и институт цивилне смрти. Цивилна смрт је први пут уређена у француском Code civile. Данас је то напуштен институт из разлога владавине људских права која су на много вишем нивоу у односу на време у коме је важио француски Code civile. У данашње време, једини начин да човек остане без правне способности је смрт.³⁹ Правна теорија сматра да правни субјективитет физичког лица престаје на два начина: смрћу и проглашењем несталог лица за умрло.⁴⁰

³² Чл. 95, ст.1 ЗВП.

³³ Чл. 95, ст.3 ЗВП.

³⁴ Измена и допуна до којих је дошло у Закону о ванпарничном поступку, а након доношења поменутог Закона о јавном бележничтву састављање смртовнице, по основу решења о делегирању надлежности, врши јавни бележник.

³⁵ Увидом у Јавнобележничку тарифу („Сл. гласник РС“, бр. 91/2014, 103/2014, 138/2014, 12/2016, 17/2017, 67/2017, 98/2017, 14/2019, 49/2019, 17/2020, 91/2020 и 36/2021), у делу 2. Награде у фиксном износу можемо утврдити да је за састављање смртовнице одређен износ од 3.600 динара. На основу података за 2016. годину, који су доступни на сајту Агенције за локални економски развој града Лесковца, увидом у табелу „Таксе на територији града Лесковца“ можемо утврдити да је такса за издавање смртовнице по захтеву грађана одређена у износу од 50,00 динара, табеларни приказ преузет са сајта http://aler.rs/files/Takse_i_naknadeoktobar_2016.pdf, приступљено дана 01.04.2023 године, стр. 8.

³⁶ „Сл. гласник РС“ бр. 98/2006 и 115/2021.

³⁷ А. Гамс, Љ. Д. Ђуровић, *Увод у грађанско право*, Општи део, Београд, 1994. година стр. 90.

³⁸ Н. Тешкић, О пословно правном осамостављивању физичких лица, у: Вук Радовић, *Усклађивање пословног права Србије са правом Европске уније*, 2019. године, стр. 407.

³⁹ В. В. Водинелић, *op.cit.*, стр. 356.

⁴⁰ Р. Ковачевић Куштрумовић, М. Лазић, *op.cit.*, стр. 113.

Закон о матичним књигама уређује да се подаци уписани у матичне књиге и чињенице које се њиме доказују, сматрају истинитим док се на законом прописан начин не докаже супротно.⁴¹ Од великог значаја за наследно право је тачан датум и час смрти, јер се на основу дана и часа смрти одређује потенцијални круг наследника. Утврђивање и упис тачног датума и часа смрти важан је из разлога што само лица која су доживела тренутак отварања наслеђа могу бити наследници. Способност за наслеђивање, постојање разлога за искључење из наслеђа или лишења нужног дела процењује се према овом тренутку.⁴² Састав заоставштите се процењује од тренутка смрти и од тог тренутка почињу да теку многобројни рокови.

Након уписа чињенице смрти у матичне књиге умрлих и издавањем извода, матичар је у обавези да извод достави суду у року од 30 дана, у циљу покретања оставинског поступка. До доношења Закона о јавном бележничтву, судија појединац Основног суда био је искључиво надлежан за одлучивање у оставинском поступку. Суд може поверити јавном бележнику спровођење поступка или појединих ванпарничних радњи под условима који су предвиђени Законом о ванпарничном поступку.⁴³ Закон о ванпарничном поступку уређује да се јавном бележнику могу поверити само поједини поступци⁴⁴ и уколико за поверавање не постоји сметња.⁴⁵ Ради боље и ефикасније примене чл. 30а Закона о ванпарничном поступку Врховно Касациони суд, Министарство правде и Високи савет судства донели су Упутство о спровођењу одредаба чл. 30а и чл. 110а Закона о ванпарничном поступку и чл. 89 Закона о јавном бележничтву.⁴⁶ Спровођење оставинске расправе суд може поверити јавном бележнику који је сачинио смртовницу у предметима који су примљени после 01.09.2014. године и у којима није наплаћена судска такса.⁴⁷ Оваким законским решењем поставља се питање да ли смо наш правни систем растеретили по обиму предмета или смо оптеретили учеснике оставинског поступка.⁴⁸

⁴¹ Чл. 3 ст. 2 Закон о матичним књигама.

⁴² Н. Стојановић, *Увод у наследно право*, Правни факултет у Нишу, Ниш, 2011 год. стр. 40.

⁴³ Чл. 30а ЗВП.

⁴⁴ *Ibid.*

⁴⁵ *Ibid.*

⁴⁶ Упутство за спровођење одредаба чл. 30а и 110а Закона о ванпарничном поступку и члана 89 Закона о јавном бележничтву, преузето са сајта Високог савета судства <https://www.vk.sud.rs/sites/default/files/attachments/Uputstvo%20za%20sprovodjenje%20Zakon%20o%20vanparnicnom%20postupku.pdf>, приступљено сајту 03.03.2023 године.

⁴⁷ *Ibid.*

⁴⁸ Мишљења сам да је судство, у материји оставине доста растерећеније, након доношења Закона о јавном бележничтву. Цену ефикасности носе грађани кроз плаћање награде јавном бележнику, која је

Једна од последица наступања смрти лица је и престанак брака. Породични закон уређује да брак престаје смрћу супружника.⁴⁹ Брачни друг, након смрти супружника, може закључити нови брак, бити наследник у оставинском поступку или поднети захтев за породичну пензују.

Неизвесност о животу или смрти неког лица изазива правну несигурности у његовим правним односима, а која се одражава и на сам положај трећих лица.⁵⁰ Посебан ванпарнични поступак у коме се нестало лице проглашава за умрло води се пре свега, у интересу правне сигурности.⁵¹

III. УСЛОВИ ЗА ПРОГЛАШЕЊЕ НЕСТАЛОГ ЛИЦА ЗА УМРЛО

3.1. Проглашење несталог лица за умрло - међународни оквир и упоредни приказ

Законом о ванпарничном поступку уређује се поступак за проглашење несталог лица за умрло, кад чињеница смрти није утврђена на начин који је правом прописан као редован начин утврђивања чињенице смрти лица. Закон о ванпарничном поступку донет је 1982. године и од тада до дана данашњег није претрпео битне измене, па ни у делу поступка за проглашење несталог лица за умрло. Упоредном анализом правних система и решења у погледу услова за проглашење несталог лица за умрло, са правним системима које нас окружују, може се доћи до неколико закључака:

Разлози за проглашење несталог лица за умрло не разликује се у погледу услова и рокова, али се разликују у погледу права на покретање поступка и надлежности. Право на покретање поступка у неким земљама региона одређено је искључиво кроз постојање правног интереса, као што је случају у Републици Словенији. Словеначки законодавац је таквим решењем оставио суду на оцену које лице има правни интерес и које лице нема.⁵² Овакво законско решење у примени је и у нашем правном систему.

Црногорски и хрватски законодавац предвиђају нижу границу која се односи на године живота нестале особе, те за разлику од домаћег права, она износи 60 година живота.⁵³ Црногорски законодавац наводи негативан услов када превиђа да се за

много скупља од судске таксе коју суд наплаћује након спровођења оставинског поступка. Награда јавном бележнику може се утврдити увидом у Јавнобележничку тарифе, *op.cit.*

⁴⁹ Породични закон, („Сл. гласник РС“ бр. 18/2005, 72/2011, др. закони и 6/2015), чл. 30 ст.1.

⁵⁰ Р. Ковачевић Куштрумовић, М. Лазић, *op.cit.*, стр. 115.

⁵¹ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op.cit.*, стр. 331.

⁵² Закон о неправднем постопку, („Уредни лист“ шт. 28/21).

⁵³ Закон о ванпарничном поступку, („Сл. лист РЦГ“ бр. 27/2006, „Сл. Лист ЦГ“ бр. 20/2015, 75/2018 - др. закони и бр. 67/2019 године), чл. 55, ст. 1 тач. 1.

нестало лице може прогласити лице које је нестало у бродолому, саобраћајној несрећи, пожару, поплави, земљотресу или каквој другој непосредној смртној опасности, а да те околности нису везане за оружани сукоб.⁵⁴

У Уједињеном Краљевству Велике Британије и Северне Ирске законска процедура поступка за проглашење несталог лица за умрло посебно је уређена у свакој од земаља која улазе у састав краљевства. Законска процедура, поступка за проглашење несталог лица за умрло у Енглеској и Велсу предвиђа да поступак може покренути супружник нестале особе, грађански партнер, родитељ, брат, сестра, полубрат односно полусестра, али и други људи који докажу да имају интерес за покретање поступка.⁵⁵ Услови који морају бити испуњени како би суд прогласио нестало лице за умрло јесу да се нестала особа сматра умрлом и да је особа нестала најмање седам година. Суд може покренути поступак само ако је нестало лице или његов супружник/грађански партнер имао пребивалиште у Енглеској или Велсу. Надлежан суд за поступање је Виши суд (High Court). Законска процедура Шкотске предвиђа исте услове као и у Енглеској и Велсу који су потребни да буду испуњени како би се нестало лице прогласило за умрло. Надлежан суд за одлучивање о захтеву за проглашење несталог лица за умрло у Шкотској је Суд за седницу (The Court of Session) и Шерифски суд (Sheriff court), само уколико нестало лице имало последње пребивалиште у Шкотској.⁵⁶ Законска процедура поступка за проглашење несталог лица за умрло у Северној Ирској предвиђа исте услове као у Енглеској, Велсу и Шкотској који су потребни да буду испуњени. Суд надлежан за поступање у поступку за проглашење несталог лица за умрло је Виши суд (High Court), само уколико нестало лице или његов супружник/грађански партнер имају пребивалиште у Северној Ирској.⁵⁷ Сагледавањем законске процедуре Уједињеног краљевства, можемо закључити да се услови за покретање поступка не разликују. Међутим, разликују се надлежност судова да одлучују у овом поступку у зависности од места пребивалишта/боравишта нестале особе. Важно је напоменути да нема јединственог акта, већ свака од земаља краљевства посебно уређује поступак за проглашење несталог лица за умрло.

⁵⁴ *Ibid.*

⁵⁵ Missing person: presumption of death - info sheet, of Warekay solicitoris, (electronic version) https://www.warekay.co.uk/image/WK_Missing_persons_PRESUMPTION_OF_death_info_sheet_v2_88.pdf, преузето дана 01.0.2023. године.

⁵⁶ Presumption of death (Scotland) Act 1977, chapter 27, 1977, 1 - Action of declaration <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1977/27>, приступљено сајту дана 01.04.2023 године.

⁵⁷ Presumption of death (Northern Ireland) Act 2009, chapter 6, 1 - Declaration of presumed death. <https://www.legislation.gov.uk/nia/2009/6>, приступљено сајту дана 01.04.2023 год.

У правном систему Сједињених Америчких Држава услови за покретање поступка разликују се од једне до друге савезне државе, али сама суштина поступка је јединствена, а то је пружити суду доказе да је учињен максималан труд да се нестала особа пронађе. Један од првих задатака које треба испунити у поступку трагања за особом је контактирати све особе са којима је нестала била у контакту, почевши од породице преко колега до пријатеља. Акцент је стављен на трагању за несталом особом и потврђивању чињенице да нестала особа и поред уложеног труда није пронађена, док је у нашем правном систем акцент стављен на претпоставкама које морају бити испуњене да би лице које је нестало било проглашено за умрло. Управа социјалног осигурања предвиђа да породица не може поднети захтев за исплату суме животног осигурања пре истека седам година од нестанка лице.⁵⁸

Уједињене нације донеле су 1950. године Конвенцију о проглашењу смрти нестале особе⁵⁹. Поводи да се Конвенција донесе били су Други светски рат и ратна дешавања. Поступак је могао бити покренут за несталу особу са последњим пребивалиште или боравиште у Европи, Азији или Африци, особу несталу у периоду од 1939. до 1945. године и да околности указују на то да је особа нестала као последица рата или расног, верског, политичког или националног прогона.⁶⁰ Конвенцијом је одређен временски период у којем је особа нестала и под којим околностима, као и услови за покретања поступка. Услови за покретање поступка пред надлежним судом државе потписнице су следећи: да је нестала особа последње боравиште/пребивалиште имала у Европи, Азији или Африци, да је особа нестала у периоду од 1939. године до 1945. године, да су околности под којима је нестало лице такве да се претпоставља да је лице умрло као последица рата, расног, верског, политичког и националног прогона, да је од последњег сазнања да је особа жива протекло 5 година и јавно обавештење.⁶¹ Интернационални биро за проглашење несталих особа умрлим, је тековина Конвенције, чији је циљ био транспарентност података добијених од стране држава потписница, приликом подношења пријава и након окончања поступка. Република Србија није ратификовала ову конвенцију.

⁵⁸ Legal presumption of death, Pitfalls and Legalities, chapter 10, page 161-163.

⁵⁹ 15.1 *Convention on the declaration of death of missing person*, Lake Success, New York, 6. April 1950.

⁶⁰ *Ibid.*

⁶¹ *Ibid.*

3.2. Услови за проглашење несталог лица за умрло - Република Србија

У нашем правном систему за умрло се може прогласити лице: о чијем животу за последњих пет година није било никаквих вести, а од чијег рођења је протекло седамдесет година, лице о чијем животу за последњих пет година није било никаквих вести, а околности под којима је нестало чине вероватним да више није у животу, лице које је нестало у бродолому, саобраћајној несрећи, пожару, поплави, земљотресу или било каквој другој непосредној опасности, а о чијем животу није било никаквих вести за шест месеци од дана престанка опасности и лице које је нестало у току рата или у вези са ратним догађајима, а о чијем животу није било никаквих вести годину дана од престанка опасности.⁶²

Анализирајући претпоставке које су потребне да буду испуњене за покретање поступка, можемо закључити да је код првог услова акценат стављен на томе колико је лице имало година у тренутку нестанка. Поставља се питање да ли године живота несталог лица имају везе са његовим виталним стањем. С обзиром на чињеницу да је просечан животни век за жене у Србији 78 година, а за мушкарце 73 године поставља се питање да ли су превисоко одређене године живота које нестали у време подношења предлога треба да има.⁶³ Наведени рок од пет година рачуна се од дана када је према потврђеним вестима нестала особа несумњиво још увек била у животу, односно од краја месеца, календарске године у којој је нестала особа била жива.⁶⁴ Другом претпоставком ставља се акценат на околности под којима је лице нестало уз одређивање временског периода нестанка лица. У претпоследњој претпоставци законодавац набраја ситуације у којим је мала вероватноћа да је лице преживело уколико се није јавило након протока периода од шест месеца од престанка опасности. Законодавац се одлучио за ситуације у којима у зависности од степена опасности шансе за преживљавање могу да буду јако мале. Законодавац није могао да обухвати све животне ситуације те је из тог разлога користио је правним стандард „каквој другој непосредној опасности“. Последња претпоставка коју законодавац уређује је да се за умрло може прогласити лице које је нестало у току рата или у вези са ратним догађајима, и то у року од једне године од дана престанка опасности.

⁶² Чл. 57 ст. 1 ЗВП.

⁶³ „Жене и мушкарци у републици Србији“, Републички завод за статистику, Београд 2017. год.

⁶⁴ В. Тодоровић, Р. Кулић, *Наследно право и ванпарнични поступак у пракси*, Београд, 2004. год. стр. 463.

У домаћем праву рок за подношење предлога за проглашење несталог лица за умрло почиње да тече од дана кад је по последњим вестима нестали несумњиво био жив, уколико тај дан није могуће утврдити, рок почиње да тече завршетком месеца односно године у којој је нестали по последњим вестима био жив.⁶⁵

Поступак за проглашење несталог лица за умрло, може покренути свако лице које има непосредни правни интерес и јавни тужилац. Законодавац није ближе одредио ко може покренути поступак, већ је кроз правни стандард „непосредни правни интрес“ оставио суду на слободну судијску оцену које лице има непосредни правни интерес за покретање поступка. Непосредни правни интерес имају најчешће супружник, деца или сродници који се могу јавити као наследници, ванбранчни партнер, али и нека друга лица као што је тестаментарни наследник, легатар или давалац доживотног издржавања. Када је у питању имовинско правни интерес државе, предлог може да поднесе и државни правобранилац као заступник државе по закону.⁶⁶ Пракса Основног суд у Нишу показала је да непосредни правни интерес, на основу слободне судијске оцене, има и лице које жели да купи ½ парцеле која је у својини несталог лица.⁶⁷

Закон о ванпарничном поступку није предвидео обавезу чланова породице да нестанак лица пријаве надлежним органима, нити обавезу да нестанак лица објаве у Регистру несталих лица.

3.3. Регистар несталих лица

Регистар несталих лица је онлајн база податак која је покренута 2017. године. Циљ покретања ове онлајн базе података је видљивост података, већа транспарентност и већа шанса за проналазак несталих особа. Пре покретања ове базе података, једине могуће доступне податке о несталим лицима поседовала је полиција. Регистар је доступан увек и било коме у било које доба дана и ноћи. На сајту Регистра несталих лица, нестанак лица може се пријавити попуњавањем податак који су у пријави тражени, а то су: име и презиме, пол, датум рођења, место рођења, држављанство, пребивалиште, висина, тежина, боја косе и очију, а поред наведених података потребно је окачити и слику ради идентификације.

⁶⁵ Г. Станковић, *Грађанско процесно право- Друга свеска*, Ниш, 2007. године, стр. 83.

⁶⁶ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op.cit.*, стр. 334.

⁶⁷ Решење Основног суда у Нишу Р2 31/2021 од 07. 12. 2021 год.

Регистар несталих лица не представља обавезу породице да нестанак лица пријаве у регистар лица, а не представља ни услов за покретње поступка за проглашење несталог лица за умрло. За податке који су презентовани на сајту Регистар не гарантује за њихову тачност. Регистар несталих лица има за циљ да се нестале особе што брже и лакше нађу и доступан је преко веб локације на адреси www.nestalisrbije.rs

Потрага за несталим лицем у многоме би била олакшања укључивањем Регистра несталих особа у поступак за проглашење несталог лица за умрло и обавезивањем предлагача да нестанак лица пријави у Регистар. Званично оглашавања у „Службеном гласнику Републике Србије“ врши се у циљу правне сигурност тј. „правне потврде“ да је поступак покренут.⁶⁸ С друге стране, данас живимо у свету где је интернет технологија у многоме напредовала, те су и информације које се пласирају на интернету доступне великом броју људи и управо због тога сматрам да Регистар несталих лица треба да постане део законске процедуре.

IV. Поступак за проглашења несталог лица за умрло

4.1. Начела ванпарничног поступка

Начела ванпарничног поступка уређују основне принципе на којима се заснива овај поступак.⁶⁹ За разлику од начела парничног поступка која су посебно издвојена и дефинисана Законом о парничном поступку, начела ванпарничног поступка могу се издвојити посредно из одредаба ванпарничног поступка и других закона. Ванпарнична начела не прожимају на исти начин све посебне поступке, ниту су на исти начин конкретизована у сваком од њих.⁷⁰

4.1.1. Начело диспозиције и официјалности

Начело диспозиције и официјалности су процесна начела која имају утицај на обликовање поступка - на његово покретање, развијање, окончање и на одређивање предмета поступка.⁷¹ Доминантно је начело официјалности у ванпарничном поступку. У појединим ванпарничним стварима начело диспозиције је ограничено. У поступку за проглашење несталог лица за умрло, странка се не може одрећи свог захтева, не може признати противнику предлачага захтев, нити закључити судско поравнање, те се у

⁶⁸ Чл. 62, ст. 1, ЗВП.

⁶⁹ М. Салма, *Ванпарнични поступак*, Општи део, Правни факултет у Новом Саду, 2008 године, стр. 55.

⁷⁰ Г. Станковић, *op.cit.*, стр. 24.

⁷¹ *Ibid.*

томе огледа ограничење начела диспозитивности Закон о ванпарничном поступку није одредио. Међутим, уколико се осврнемо на Закон о парничном поступку, који се супсидијарно примењује у ванпарничном поступку, можемо закључити да ни у ванпарничном поступку нема правно дејство располагања учесника у поступку које је у супротности са принудним прописима, јавним поретком и правилима морала.⁷² Начело официјалности уређује могућност да ванпарнични поступак буде покренут по службеној дужности, на иницијативу суда. Поред права на покретање поступка од стране суда, начело официјално се огледа и у могућности суда да по службеној дужности покреће поступак да би донео нову одлику због насталих промењених околности пошто је претходна одлука већ постала правноснажна⁷⁴. Начело официјалности примењује се у поступку за проглашење несталог лица за умрло кроз могућност суда да ако по доношењу решења о проглашењу несталог лица за умрло, суд на било који начин сазна да је нестало лице живо, по службеној дужности покреће и спроводи поступак ради укидања тог решења.⁷⁵ Заинтересована лица, преко молби или обавештења информишу суд да постоје разлози за покретање поступка укидања решења о проглашењу несталог лица за умрло.

4.1.2. Истражно и расправно начело

Истражно начело је у ванпарничном поступку доминантније него у парничном поступку. Посебно је доминантно у статусним ванпарничним стварима. Истражно начело у примени је у поступку за проглашење несталог лица за умрло кроз одредбу закона да суд по службеној дужности може да утврђује и чињенице које учесници нису изнели, као и чињенице које међу учесницима нису спорне ако су важне за доношење одлуке.⁷⁶ Расправно начело у ванпарничном поступку је уређено као одступање, јер суд у ванпарничним поступцима заказује рочиште само кад је то законом прописано. У поступку проглашења несталог лица за умрло судија је дужан да закаже рочиште и да доказе изведе на рочишту.

⁷² Чл. 8, ст. 1, ЗВП.

⁷³ Закон о парничном поступку, („Сл. гласник РС“, бр. 72/2011, 49/2013 – одлука УС, 74/2013 – одлука УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020), чл. 3 ст.3 у даљем тексту ЗПП.

⁷⁴ Г. Станковић, *op.cit.*, стр. 25.

⁷⁵ Чл. 67 ст.1 ЗВП.

⁷⁶ Чл. 8, ст. 2, ЗВП.

4.1.3. Начело саслушања странака и начело усмености

Обострано саслушање странака, које је у парничном поступку једно од главних начела, у ванпарничном поступку могуће је само у двостраначким или вишестраначким поступцима. Начело усмености долази до изражаја на расправи и на рочиштима.⁷⁷ Међутим, у ванпарничном поступку суд може да саслуша странку усмено или писмено, тако да се саслушање врши ван усмене расправе и по правилу је неформално.⁷⁸ Рочишта у ванпарничном поступку се заказују из разлога целисходности или законске обавезе суда да закаже рочиште у ванпарничним поступцима којима се уређују лична стања. У поступку проглашења несталог лица за умрло постоји законска обавеза заказивања рочишта.⁷⁹ Начело усмености нема великог значаја у ванпарничном поступку јер суд може да донесе одлуку и без одржавања усмене расправе, а странке могу да дају изјаву и писменим путем.⁸⁰ Начело усмености у пуном обиму се примењује у поступку за проглашење несталог лица за умрло, јер се докази изводе на рочишту.

4.1.4. Начело јавности

Начело јавности, као и у парничном поступку, везује се за рочишта. Јавност је у ванпарничном поступку искључена у свим поступцима којима се уређују лична стања, из разлога приватности. У појединим ванпарничним поступцима, као на пример оверавање преписа и рукописа у њима се не остварује принцип јавности.⁸¹ Поред ванпарничних поступака којима се уређују лична стања у којима је јавности искључена, ванпарнични суд по основу супидијарне примене Закона о парничном поступку може искључити јавност из ралога чувања службене, пословне или личне тајне, интереса јавног морала или разлога морала.⁸² Јавност је искључена у поступку проглашења несталог лица за умрло из разлога приватности, јер се овим поступком уређују лична стања.

4.1.5. Начело непосредности

Начело непосредности се односи на прикупљање процесне грађе. Ово начело је применљиво у ванпарничним поступцима у којима је суд у обавези да закаже главну

⁷⁷ М. Салма, *op.cit.*, стр. 58.

⁷⁸ Г. Станковић, *op.cit.*, стр. 28.

⁷⁹ Чл. 63 ст. 1 ЗВП.

⁸⁰ Г. Станковић, *op.cit.*, стр. 28.

⁸¹ Г. Станковић, *op.cit.*, стр. 25.

⁸² Чл. 308 ЗПП.

расправу и доказе изведе на рочишту. Ово начело није доминантно у ванпарничном поступку из разлога што суд доноси одлуку најчешће без претходне усмене расправе.⁸³ Начело непосредности је у пуној примени у поступку за проглашење несталог лица за умрло.

4.1.6. Начело истине

За разлику од парничног поступка у коме је довољна вероватноћа, као нижи степен истине, у ванпарничном поступку претежно долази до изражаја извесност, а у појединим поступцима и материјална истина. Материјална истина, као највиши степен истине у ванпарничном поступку, потребна је код поступака којима се уређују лична стања. У поступку проглашења несталог лица за умрло судија је дужан да на основу изведених доказа одлучи да ли ће нестало лице прогласити за умрло и да на основу изведених доказа утврди дан и, по могућству, час смрти. Законодавац предвиђа могућност да суд по службеној дужности изводи доказе, а у циљу утврђивања истине.

4.2. Субјекти поступка за проглашење несталог лица за умрло

Субјекти ванпарничног поступка су ванпарнични суд и ванпарничне странке. Закон о ванпарничном поступку користи израз учесник поступка, чиме се прави разлика у односу на парнични поступак.⁸⁴ За поступање у ванпарничним стварима, стварно надлежни су судови опште надлежности, основни судови. Законодавац уређује да је учесник ванпарничног поступка: 1) лице које је поступак покренуло, 2) лице о чијим правима или правним интересима се одлучује и 3) орган који учествује у поступку на основу законских овлашћења да поступак покрене или уколико није покренуло поступак да касније ступи у поступак.⁸⁵ Број учесника у ванпарничном поступку је шири него што је у парничном поступку.⁸⁶ За разлику од парничног поступка у коме је тачно одређен појам странке и поступак је искључиво двостраначки у ванпарничном поступку ситуација је другачија. У ванпарничном поступку у зависности од врсте поступка зависи и број учесника. Ванпарнични поступак покреће се предлогом физичког или правног лица, као и предлогом органа који је законом одређен на то.⁸⁷ Поред овако широког одређења лица која могу покренути поступак,

⁸³ Г. Станковић, *op.cit.*, стр. 28.

⁸⁴ Чл. 3 ст. 1 ЗВП.

⁸⁵ Чл. 3 ст. 1 ЗВП.

⁸⁶ Р. Кеча, Б. Старовић, *Грађанско процесно право*, Нови Сад, 2004. године, Правни факултет у Новом Саду, стр. 531.

⁸⁷ Чл. 3 ст. 1 ЗВП.

законодавац даје право на покретање поступка и појединим облицима удруживања која немају статус правног лица, а која посебним законом имају то право. У ванпарничном поступку нема јединственог појма учесника, већ у зависности од врсте поступка зависи и учесник, као и које све услове треба да испуњава лице да би постао учесник.

Поступак за проглашење несталог лица за умрло може покренути свако лице које за то има непосредни правни интерес, као и јавни тужилац.⁸⁸ Непосредни правни интерес ученик у поступку дужан је да докаже кроз писане доказе⁸⁹ или сведоке. Јавни тужилац покреће поступак из разлога заштите јавног интереса, те из тог разлога није потребно доказивати непосредни правни интерес.⁹⁰ Законодавац је пропустио да уреди и положај државног правобраниоца, као субјекта који може покренути поступак у јавном интересу. Овако широка категорија лица која могу покренути поступак за проглашење несталог лица за умрло може да води у правну несигурност. Са друге стране, рестриктивно одређивање лица која могу покренути поступак може водити ка правном вакуму, да се одређена категорија лица нађе у правној ситуацији да не може да покрене поступак.

Противник предлагача у поступку је нестало лице које треба прогласити за умрло, а које у поступку заступа старатељ као законски заступник.⁹¹ У поступку проглашења несталог лица за умрло Центар за социјални рад је орган који учествује као орган старатељста и дела у интересу лица која нису у могућности да сама себе заступају пред судом. Суд по службеној дужности може да одреди стараоца несталом лицу и о томе обавести орган старатељства или ће позвати орган старатељства да одреди стараоца.⁹² Пракса Основног суда у Нишу показала је да у поступку за проглашење несталог лица за умрло суд позива орган старатељста да одреди стараоца. Старатељ је дужан да током поступка прикупља доказе о нестанку лица и животу несталог лица и да их презентује суду. Центар за социјални рад за стараоца одређује лице са своје интерне листе, али то може да буде и члан породице нестале особе. Дужности предвиђене законом које старалац има су само мртво слово на папиру јер

⁸⁸ Чл. 58 ЗВП.

⁸⁹ Изводима из матичне књиге рођених за предлагача и противника предлагача, довољан је доказ постојања непосредног правног интереса, уколико је супружник или неко од члана породице покретач поступка. Такав став је заузео и Виши суд у Панчеву, у Решењу 1Гж. 774/2012 од 20. новембра 2012. године.

⁹⁰ В. Ристић, М. Ристић, *Приручник за практичну примену Закона о ванпарничном поступку, са коментарима, судском праксом и обрасцима*, Београд, 1997 год. стр. 114

⁹¹ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op.cit.*, стр. 334.

⁹² Чл. 60 ст. 1 ЗВП.

орган старатељстав судећи према прегледаним списа предмета Основног суда у Нишу, јесте пасиван у поступку, без предложених доказа у поступку пред судом.

У ванпарничном поступку, као у парничном, важи принцип слободног заступања. Међутим, ово начело се у ванпарничном поступку не користи у свом пуном обиму из разлога што у поједним ванпарничним поступцима није могуће заступање од стране пуномоћника из разлога саме природе поступка.⁹³ У поступку за проглашење несталог лица за умрло, предлагач има право да ангажује пуномоћника из реда адвоката или да лично поднесе предлог.

4.3. Покретање поступка

Ванпарнични поступак покреће се предлогом, као иницијалним актом у ванпарничном поступку.⁹⁴ Предлог се подноси месно надлежном суду, у месту пребивалишта лица у чијем интересу се води поступка, а ако нема пребивалиште онда по месту боравишта.⁹⁵ Ванпарнични суд након пријема предлога утврђује да ли је предлог формалноправно исправан. Предлог се може поднети по истеку материјалноправних рокова предвиђени законом.⁹⁶ Уколико лице поднесе предлог пре истека рокова ванпарнични суд донеће решење о одбацивању предлога. Предлагач је дужан да у предлогу наведе чињенице и предложи доказе који чине вероватним смрт несталог лица, јер се смрт не може утврдити на уобичајан, законом предвиђен начин.⁹⁷ За случај да предлагач нема непосредни правни интерес или није успео да га докаже, суд одбацује предлог и обуставља поступак.

Приликом покретања поступка, а на основу спроведеног истраживања у Основном суду у Нишу, дошла сам до закључка да је предлагач дужан да уз предлог достави уверење матичне књиге умрлих да лице није уписано у матичне књиге умрлих. Уколико не достави уверење суд ће наложити предлагачу да у остављеном року уверење достави и тиме изврши допуну предлога. На саму садржину предлога

⁹³ Заступање од стране адвоката није могуће у поступку за давање дозволе за ступање у брак у случају малолетства. Закон предвиђа изричито да учесник у поступку, у овом случају предлагач, мора лично да предузима све радње у поступку. Поред овог ванпарничног поступка заступање није могуће у поступку састављања судског тестаментa, као и у поступку предаје тестаментa на чување суду.

⁹⁴ М. Салма, *op. cit.*, стр. 58.

⁹⁵ Чл. 13 ст. 1, ЗВП.

⁹⁶ Г. Станковић, *op. cit.*, стр. 83.

⁹⁷ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op. cit.*, стр. 335.

примењују се одредбе Закона о парничном поступку, које се односе на тужбу, као иницијални акт у парничном поступку.⁹⁸

Уколико је предлог непотпун и не садржи све што је потребно да би се по њему могло поступати, а предлагач је неука странка, суд је дужан да предлагача поучи да предлог допуни и врати га на допуну, уз одређење рока који је остављен за допуну. За случај да у остављеном року не уреди предлог, сматраће се да је предлог повучен.⁹⁹

4.4. Ток првостепеног поступка

Када поступак за проглашење несталог лица за умрло буде покренут, ванпарнични суд проверава да ли су испуњени основни услови да поступак буде вођен. Када поступак за проглашење несталог лица за умрло буде покренут, суд спроводи извиђање: тако што претходно проверава да ли су испуњени основни услови да поступак буде вођен.¹⁰⁰ Предлог мора да садржи све чињенице на којима се заснива, као и доказе којим се те чињенице утврђују или чине вероватним.¹⁰¹ Поднеском којим се предлаже покретање поступка треба понудити доказе којима се може утврдити смрт несталог лица, тј. навести чињенице из којих се може закључити да су испуњене законске претпоставке за проглашење несталог лица за умрло.¹⁰² У предлогу за покретање поступка, предлагач наводи доказе за све тврдње које наводи.

Ако суд утврди да су испуњени услови, суд проверава да ли је несталом лицу постављен старацац.¹⁰³ Уколико старацац није постављен закон предвиђа да суд може сам противнику предлачага да постави стараоца или ће позвати орган старатељста да то учини.¹⁰⁴ Пракса је показала да ванпарнични суд користи друго законско решење, а то је упућивање позива орагану старатељства да одреди старатеља несталом лицу. Ораган старатељства одређује стараоца лицу, а након доношења решења о томе обавештава суд. Морам да напоменем да чл. 60 ст. 2 Закона о ванпарничном поступку термилошки није ускладу са одредбама Породичног закона у коме се користи термин старатељ, а не старацац који користи Закон о ванпарничном поступку.

⁹⁸ Закон о парничном поступку, („Сл. гласник РС“ бр. 72/2011, 9/2013 - одлука УС, 7/2013 - одлука УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020 год).

⁹⁹ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op.cit.*, стр. 337.

¹⁰⁰ Г. Станковић, *op.cit.*, стр. 84.

¹⁰¹ Чл. 59 ст. 2 ЗВП.

¹⁰² С. Пуљ, *Ванпарнични поступак у оставинским, земљишно – књижним, експроприационим, амортизационим и другим стварима*, Загреб, 1956 год, стр. 86.

¹⁰³ Г. Станковић, *op.cit.*, стр. 84.

¹⁰⁴ Чл. 60 ст.1 ЗВП.

Пошто суд испита и утврди да су испуњени основни услови за вођење поступка, дужан је да објави, путем јавног оглашавања, да је покренут поступак. Суд доноси решење да објави оглас. Оглас садржи позив лицу да се јави, као и позив лицима која имају било какву информацију о несталим лицима да се одазову.¹⁰⁵ Оглас се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“, на огласној табли суда пред којим је поступак покренут и на уобичајним местима у месту пребивалишта или боравишта несталим лица. По протоку рока од три месеца од дана објављивања огласа испуњени су услови да се настави поступак пред судом.¹⁰⁶ Дужност објављивања огласа са позивом има двојаку функцију, једна је потрага за несталим лицем, а друга је транспарентност поступка у циљу правне сигурности. Ако се за то време нестало лице не јави и нема трага да је у животу, суд заказује рочиште. Решењем којим суд одлучује да објави оглас у „Службеном гласнику Републике Србије“, суд одлучује да предлагач у одређеном року положи износ потребан за објављивање огласа. У налогу за предујам потребних средстава суд је дужан да упозори предлагача на последице које наступају за случај да не уплати износ који је одређен.¹⁰⁷ Уколико предлагач пропусти да уплати износ који је суд одредио, долази до фикције да је предлог повучен, те у складу са тим судија доноси решење о повлачењу предлога.

Након протока рока од три месеца од објављивања огласа суд заказује рочиште на које позива предлагача и стараоца противника предлагача. Уколико предлагач не дође на рочиште самтра се да је предлог повучен.¹⁰⁸ На припремном рочишту предлагач и противним предлагача предлажу доказе који ће бити изведен током поступка. Приликом одржавања рочишта воде се записници, а на њих се сходно примењују одредбе о записницима Закона о парничном поступку.

¹⁰⁵ „Позива се Добривоје Јовановић из села Косјерић, рођен 05.05.1910 године, у селу Косјерић од оца Ратомира и мајке Милојке, о чијем животу у последњих пет година није било никаквих вести и то од дана овере Уговор о доживотном издржавању, овереног пред Општинским судом у Ужицу дана 21.08.1972 године у предмету Ов. бр.1269/972, а од чијег рођења је протекло седамдесет година, да се без одлагања јави у Основни суд у Пожеги, у року од три месеца од дана објављивања огласа у „Сл.гласнику РС“.

Истовремено се позивају сва лица која ма шта знају о несталим лицима или о његовом животу, да то без одлагања јаве Основном суду у Пожеги, у предмету Р2 - 12/20. Садржина огласа у предмету Р2 - 12/20 Основног суда у Пожеги, који је објављен на сајту суда Основног суда у Пожеги. www.pz.os.sud.rs, приступљено сајту дана 01.04.2023 год.

¹⁰⁶ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op.cit.*, стр. 337.

¹⁰⁷ *Ibid.*

¹⁰⁸ Чл.12, ст.4, ЗВП.

4.5. Доказивање

Ванпарнични поступак, по правилу, не познаје формални доказни поступак, мада суд у неким ванпарничним поступцима има могућност да одреди и формално доказивање.¹⁰⁹

У поступку проглашења несталог лица за умрло ванпарнични суд је дужан да закаже рочиште.¹¹⁰ На рочишту ванпарнични суд, а на основу праксе Основног суда у Нишу, изводи доказ саслушања предлагача, сведока и противника предлагача, као и читања писаних доказа. Противник предлачага биће саслушан, на околности нестанка лица и његовог живота, уколико је орган стрателства за старатеља поставио неког од чланова породице несталог лица. Предлагач се саслушава на околности нестанка лица и постојања правног интереса за покретање ванпарничног поступка, док се сведоци саслушавају на околности ранијег живота несталог лица и нестанка лица.

Поред извођења доказа саслушања, на рочишту се изводи и доказ читања писаних доказа који су приложени уз предлог за покретање поступка. Од писаних доказа, у поступку проглашења несталог лица за умрло, достављају се изводи из матичних књига рођених којима се доказује степен сродства и непосредни правни интрес за покретање поступка. У зависности од непосредног правног интереса због кога се поступак покреће учесници у пракси достављају: уговоре о купопродаји непокретности, уговоре о доживотном издржавању, решење о наслеђивању, потврду полицијске управе да је нестанак пријавље и новинарске чланке о нестанку.¹¹¹ Терет доказивања у ванпарничном поступку носе они учесници који се позивају на неко своје остварено право, у погледу оних чињеница које то потврђују.¹¹²

Ако суд, на основу изведених доказа и резултата читавог поступка утврди да су испуњени материјалноправни услови за проглашење несталог лица за умрло и да резултат целокупног поступка поуздано указује да нестало лице није живо, суд доноси решење којим усваја предлог и проглашава да је нестало лице умрло.¹¹³

¹⁰⁹ Г. Станковић, *op.cit.*, стр. 50.

¹¹⁰ Чл. 63 ст. 1. ЗВП.

¹¹¹ Подаци који су добијени на основу истраживање спроведеног у Основном суд у Нишу, а преузети из предмета Р2. 91/2021, Р2. 132/2020, Р2. 162/2018, Р2. 145/2021, Р2. 18/2016, Р2. 7/2016 и Р2. 83/2016 год.

¹¹² М. Салма, *op.cit.*, стр.103.

¹¹³ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op.cit.*, стр. 341.

4.6. Одлуке првостепеног суда

Ванпарнични суд доноси и мериторне и процесне одлуке у форми решења.¹¹⁴ Решење којим се нестало лице проглашава за умрло је решење којим се одлучује о меритуму ствари. Важно је нагласити да је на решење којим се одлучује о главној ствари жалба је увек дозвољена.¹¹⁵

Решење о проглашењу несталог лица за умрло има специфичну садржину, јер садржи податке о лицу које се проглашава за умрло и то оне које служе за идентификацију. Решење у диспозитиву мора да садржи податке о имену и презимену противника предлагача, годину и место рођења, податке о родитељима и јединствени матични број.¹¹⁶ Законодавац превиђа да у диспозитиву решења треба да буде означен дан, а по могућности и час, који се сматра као време смрти несталог лица, или податке о дану и часу смрти уколико је могао да их утврди током поступка.¹¹⁷ Кад се не може утврдити дан смрти ни доказом вероватноће, тада је релевантна законска претпоставка да је то први дан по протеклу рока.¹¹⁸ Законодавац уређује да ће се временом смрти сматрати дан за који се након изведених доказа утврдило да је дан када је нестало лице умрло, односно дан када нестало лице није преживело.¹¹⁹

Решење којим се нестало лице проглашава за умрло има конститутиван и декларативан карактер. Проглашењем несталог лица за умрло настају одређене правне промене у материјалноправним односима које погађају не само предлагача и нестало лице, већ и делују *erga omnes*.¹²⁰

Са формале стране, решење ванпарничног суда, треба да садржи као и пресуда у парничном поступку, увод (означење суда, учесника и њихових заступника), диспозитив (у коме се одлучује о предлогу) и образложење (које садржи историјат правне ствари).¹²¹

¹¹⁴ М. Салма, *op.cit.*, стр. 108.

¹¹⁵ Р. Кеча, Б. Старовић, *op.cit.*, стр. 542.

¹¹⁶ „ПРОГЛАШАВА СЕ умрлим нестало лице К. Д из Мекиша, општина Дољевац, рођен 04.07.1937. године, у Мекишу, од оца К.С и мајке К.С из Мекиша, са последњим пребивалиштем у Мекишу, општина Дољевац, утврђује се као дан смрти 01.01.1954 године“. Изрека решења Р2 31/2021 од 07.12.2021. године Основног суда у Нишу.

¹¹⁷ Чл. 6, ст. 1, ЗВП.

¹¹⁸ Р. Кеча и Б. Старовић, *op.cit.*, стр. 558.

¹¹⁹ Чл. 6 ст. 2 ЗВП.

¹²⁰ Г. Станковић, *op.cit.*, стр. 85.

¹²¹ *Ibid.*

Правноснажно решење о проглашењу несталог лица за умрло ванпарнични суд по службеној дужности треба да достави надлежном матичару за вођење матичних књига умрлих, суду надлежном за вођење оставинског поступка, органу старатељства и органу који води јаве књиге о евиденцију непокретности, уколико је лице које је проглашено за умрло имало непокретности.

4.7. Правни лек

Редовни правни лекови у ванпарничном поступку су жалба и предлог за враћање у пређашње стање. Предлог за враћање у пређашње стање има карактер редовног правног лека, који се изјављује против неправноснажних одлука.¹²²

Против решења донетог у првом степену жалбу могу да изјаве предлагач и старатељ несталог лица које је проглашено за умрло.¹²³ Жалба се подноси писмено у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба на решење ванпарничног суда задржава извршење решења, уз могућност да суд одлучи другачије уколико за то постоје важни разлози.¹²⁴ Под важним разлозима суд подразумева посебну заштиту малолетника или других лица под посебном заштитом.

Формално жалба треба да садржи означање ожалбеног решења, као и у ком делу се побија решење, из којих жалбених разлога се изјављује жалба и потпис жалиоца. Уколико неки од елемената изостане, суд ће донети решење којим се жалба одбацује као непотпуна.¹²⁵ Законодавац не предвиђа који су то разлози за жалбу, те треба применити одредбе Закон о парничном поступку. Разлози за жалбу, у складу са Законом о парничном поступку, могу бити битне повреде ванпарничног поступка, погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање и погрешна примена материјалног права.¹²⁶

Жалба у поступку за проглашење несталог лица за умрло нема строго деволутивно дејство. Првостепени суд може сам преиначити или укинути своју одлуку, само уколико тиме не вређа права других учесника у поступку. Поступак по жалби одвија се као и у парничном поступку. Уколико првостепени суд не може сам да одлучи по жалби, списи предмета се шаљу другостепеном суду на одлучивање.

¹²² *Ibid.*

¹²³ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op.cit.*, стр. 342.

¹²⁴ Чл. 20 ст. 1 и 2 ЗВП.

¹²⁵ Чл. 370 ст. 1 тач. од 1 до 4, ЗПП.

¹²⁶ Чл. 373 ст. 1 ЗПП.

Одлуке другостепеног суда могу да буду: да суд одбаци жалбу, одбије жалбу и потврди првостепено решење, усвоји жалбу уз исто времено преиначење и укине првостепено решење и одбаци предлог.¹²⁷

Ванредни правни лекови у ванпарничном поступку су: понављање поступка, ревизија и неблаговремена жалба.¹²⁸ У поступку за проглашење несталог лица за умрло, због самог карактера поступка, није допуштен предлог за понављање поступка.¹²⁹ Ревизија у поступку за проглашење несталог лица за умрло није дозвољена.¹³⁰

Неблаговремена жалба је ванредни правни лек, који се под посебним условима може изјавити. Другостепени суду одлучиваће о неблаговременој жалби, уколико се тиме не враћају права других лица и ако за то постоје важни разлози. Оваким законским решењем оставља се могућност да се жалба поднесе и након протока законом предвиђеног рока од 15 дана.¹³¹ Мишљења сам да се оваквим законским решењем обесмишљава целокупан ванпарнични поступка и сам институт правноснажности одлуке ванпарничног суда. Поставља се питање, којим то радњама се враћају права других учесника. Правила Закона о ванпарничном поступку не одређују у ком року најдоцније би се могла поднети жалба, која има третман неблаговремене жалбе.¹³²

Ако на било који начин суд сазна да је нестало лице живо, суд ће по службеној дужности или на предлог овлашћених лица, спровести поступак ради укидање решења.¹³³ Предлог за стављање решења о проглашењу несталог лица за умрло могу поднети иста лица која су овлашћена на покретање самог поступка.¹³⁴ Законодавац је у одредби овог члана употребио погрешан технички термин јер предвиђа укидање решења о проглашењу несталог лица за умрло.¹³⁵ Након утврђивања идентитета лица које је проглашено за умрло, суд решење о проглашењу укида. Међутим, „појављивање лица“ проглашеног за умрло, не враћа све у пређашње стање. Брак који је престао не

¹²⁷ М.Салма, *op.cit.*, стр. 118.

¹²⁸ Г. Станковић, *op.cit.*, стр. 60.

¹²⁹ *Ibid.*

¹³⁰ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op.cit.*, стр. 342.

¹³¹ Чл. 21 ст. 2 ЗВП.

¹³² Р. Кеча, Б. Старовић, *op. cit.*, стр. 543.

¹³³ Р. Ковачевић Куштрумовић, М. Лазић, *op.cit.*, стр. 116.

¹³⁴ Б. Познић, В. Ракић Водинелић, *Грађанско процесно право*, Београд, 2010 год. стр. 593

¹³⁵ Г. Станковић, М. Трговчевић Прокић, *op.cit.*, стр. 344. Укидање решења је санкција за незаконитост једне судске одлуке. У конкретном случају не ради се о правном леку, већ о покретању новог статусног поступка у коме треба ставити ван снаге решење, јер је нестало лице живо.

успоставља се поново, али бивши супружницу могу, ако то желе да склопе нови брак.¹³⁶ Наследници су дужни да врате све оно што су примили по основу наслеђа, док обим враћања зависи од савесности држаоца.¹³⁷ Успостављају се лична права несталог (право на живот, част, углед).

V. АНАЛИЗА ПОДАТАКА ИЗ ИСТРАЖИВАЊА СПРОВЕДЕНОГ У ОСНОВНОМ СУДУ У НИШУ ЗА ПОСТУПАК ПРОГЛАШЕЊА НЕСТАЛОГ ЛИЦА ЗА УМРЛО

5.1. Оквир истраживања

Поред сагледавања законске регулативе, а у циљу што боље обраде теме, било је потребно спровести и истраживање емпиријског карактера. Циљ истраживања спроведеног у Основном суду у Нишу, у ванпарничној писарници, био је да се поступак сагледа у пракси, од самог покретања до његовог окончања. Истраживање које је спроведено је показало да поступак за проглашење несталог лица за умрло није тако учестао у пракси, а што се може утврдити из броја предмета за период од 2016. до 2021. године. Првенствено је за потребе истраживања узет период од 2019. до 2021. године, али због недовољног броја предмета, а у циљу што ширег истраживачког узорка период је проширен. Посебно морам да нагласим, да су у предметима ванпарничне материје поступак за проглашење несталог лица за умрло и поступак доказивања смрти спојени у ванпарничној писарници као један поступак.

Истраживање је вршено на начин прикупљања податак уз помоћ упитника, који је саставни део овог мастер рад. Поступак за проглашење несталог лица за умрло означен је ознаком Р2, а предмет истраживања били су правноснажно окончани поступци.

Након састављања упитника и одобрења истраживања од стране управе суда, започето је истраживање у ванпарничној писарници Основног суда у Нишу. Пред Основном судом у Нишу у периоду од 2016. до 2021. године покренуто је укупно осам поступка за проглашење несталог лица за умрло.

¹³⁶ Р. Ковачевић Куштрумовић, М. Лазић, *op.cit*, стр. 116.

¹³⁷ *Ibid*. Савесни наследник дужан је да врати само оно што се од наслеђених добара назвали у његовој имовину у момнету сазнања да је лице живо. Несавесни наследник дужан је да врати све оно што је наследио, али такође дугује је и накнаду за оно што је отуђио или потрошио, као и накнаду за смањену вредност ствари услед употребе.

5.2. Профил предлагача и несталог лица

Пре почетка истраживања и сагледавања поступка за проглашење несталог лица за умрло, потребно је направити профил предлагача и профил несталог лица. Профил предлагача сагледан је с обзиром на следеће карактеристике: да ли поступак покреће јавни тужилац или лице које има непосредни правни интерес. Уколико је у питању лице које има непосредни правни интерес треба одредити да ли је у питању сродство или други непосредни правни интерес, као и пол предлагача.

У седам од осам предмета предлагач је супружник, крвни сродник у правој линији – син/кћер и крвни сродник у побочној линији - брат, сестра, сестричина, који покреће поступак за проглашење несталог лица за умрло, а у циљу покретања оставинског поступка. У једном од предмета предлагач је лице које има непосредни правни интерес, куповина $\frac{1}{2}$ куће која је у својини противника предлагача.¹³⁸ Ни у једном предмету поступак није покренут од стране јавног тужиоца.

Карактеристике које су сагледане за противника предлагача су: пол, датум рођења, место пребивалишта/боравишта, место нестанка, дужина нестанка, околности

¹³⁸ У свих осам предмета, поступак за проглашење је покренут из разлога покретања оставинског поступка, након доношења решења о проглашењу.

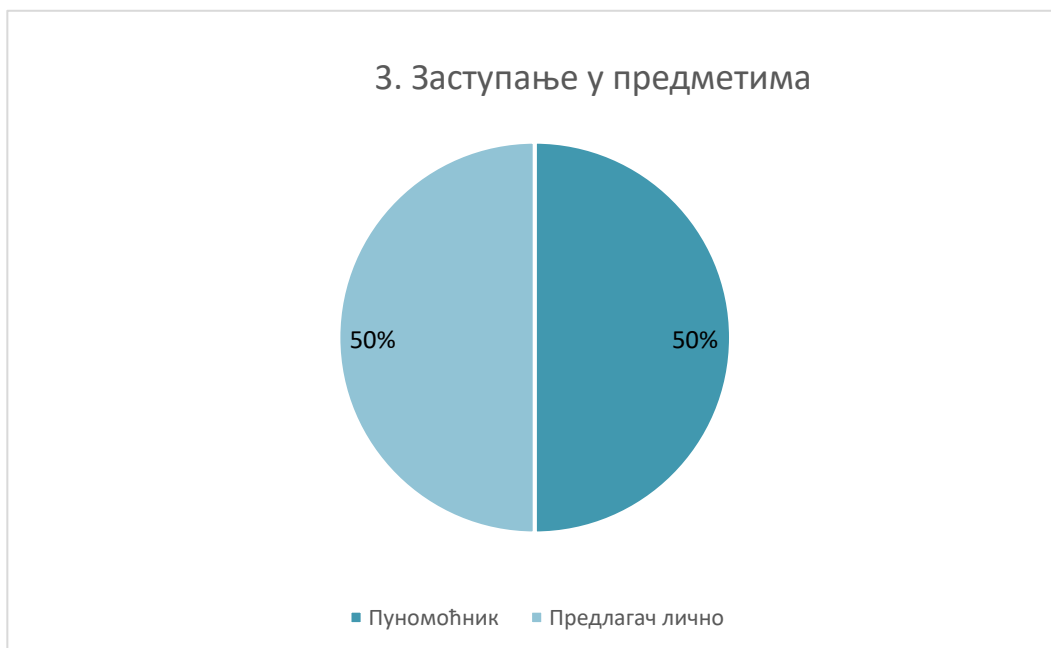
под којима је лице нестало и да ли је лице било регистровано у Регистру несталих лица. У пет од осам предмета противник предлагача је женског пола. Дужина нестанка лица, сагледавањем свих осам предмета, у просеку износи 25 година.¹³⁹ У следећем графикону извршен је преглед колико година живота је лице имало у тренутку покретања поступка. Морам да напоменем да је само у једном од предмета нестало лице било регистровано у Регистру несталих лица.

Правни интерес, у седам од осам предмета, предлагач је доказао на основу извода из матичних књига рођених и матичних књига венчаних, којима је доказан степен сродства са несталом особом и постојање брака, чиме је оправдан правни интерес за покретање поступка. У једном од предмета, предлагач је непосредни правни интерес - куповину $\frac{1}{2}$ куће доказао следећим исправама: листом непокретности, предуговором о купопродаји непокретности са солемнизационом клаузулом и изводом из матичне књиге умрлих.

Предлагач је, у четири од осам предмета, имао пуномоћника из редова адвоката, који је у његово име поднео предлог, а у остала четири предлагач је лично поднео предлог.

¹³⁹ Период од 25 година добијен је као просек дужине нестанка за свих осам предмета. У једном од предмета лице је нестало 23.02.2016. године, тако што се док је шетало поред реке Нишаве, оклизнуо и пало у реку, а тело никада није пронађено. Дана 09.09.2016 године покренут је поступак за проглашење несталог лица за умрло, те је дужина нестанка лица осам месеци. У другом од осам предмета лице је нестало још давне 1945. године, као учесник рата, а предлог за проглашење несталог лица за умрло је подет 07. 09.2016 године, те је дужина нестанка лица 98 година.

У сваком од осам предмета, предлагач је доставио уверење матичне књиге умрлих да нестала особа није уписана у матичне књиге умрлих као умрла. У два од осам предмета, предлагач је самоиницијативно уз предлог доставио уверење, док је у осталим предметима суд наложио предлагачу да у остављеном року достави уверење из матичне књиге умрлих. Закон не предвиђа обавезу достављања уверења из матичне књиге умрлих за нестало лице, али се у пракси показало да је ово један од основних писаних доказа који суд захтева како би било оправдано вођење поступка.

5.3. Околности под којим је лице нестало

Околности под којим је лице нестало, Закон о ванпарничном поступку детаљно уређује у члану 57 став 1. У пет од осам предмета, предлагач је покренуо поступак за проглашење несталог лица за умрло, за лице о чијем животу за последњих пет година није било никаквих вести, а од чијег рођења је протекло седамдесет година живота. У једном од предмета поступак је покренут за лице које је у тренутку подношења предлога имало седамдесет година живота, а као нестало се води од 2015. године, кад је отишло од куће и од тада му се губи сваки траг. Нестанак је пријављен полицији, а поступак је покренут дана 25.08.2020. године. Предлагач је син који је покренуо поступак за проглашење несталог лица за умрло, у циљу покретања оставинског поступка.

Поступак је покренут, у једном од предмета, за лице које је нестало у току рата или у вези са ратним дејствима, а о чијем животу није било никаквих вести за годину дана од дана престанка непријатељства. Противник предлагача нестало је током Другог светског рата, тачније 1945. године у Београду, где је студирао на Техничком факултету. После ослобођења никад се није јавио. Противник предлагача је рођен дана 31.08.1918. године, а предлог је поднет дана 07.09.2020. године од стране сестричине несталог лица.¹⁴⁰

У једном од предмета, предлагач је поднео предлог да се прогласи за умрло лице о чијем животу за последњих пет година није било никаквих вести, а околности под којима је лице нестало чине вероватним да више није живо. Предлагач – супружник, поднео је предлог да се за умрло лице прогласи његова супруга, против које води поступак за деобу заједничке имовине. Предлагач је навео да се противник предлагача лечила у психијатријској установи и да од 2013. године (тачније у последњих пет година) нема никаквих информација о њој. У предлогу није навео под којим околностима је нестала. Увидом у списе предмета – поступка за деобу заједничке имовине, који се води пред Основним судом у Нишу, поступајући судија у ванпарничном поступку утврдила је да је противник предлачага 2017. године примила позив за главну расправу. Судија је донео решење о одбацивању предлога, као непотпуног, из разлога што предлагач није учинио вероватним чињенице које је изнео у предлогу. Сматрам да је у овом предмету успешно спречена злоупотреба права.

У једном од предмета поступак за проглашење несталог лица за умрло предлагач је поднео предлог да се за умрло лице прогласи лице које је нестало у бродолому, саобраћајној несрећи, пожару, поплави, земљотресу или каквој другој непосредној смртној опасности, а о чијем животу није било никаквих вести за шест месеци од престанка опасности. Нестало лице се у тренутку док је шетало реком, оклизнуло и пало у реку Нишаву. Нестанак је пријављен полицији, али тело никада није пронађено. О овом догађају су извештавале и новине. Ради покретања оставинског поступка, предлагач – кћер, је поднела предлог за покретање поступка за проглашење несталог лица за умрло.

Након подношења предлога суд позива орган стратељства да несталом лицу одреди старатеља решењем. У свим предметима ,орган старатељстава Центар за

¹⁴⁰ Предмет Основног суда у Нишу, Р2 80/16. У тренутку подношења предлога, противник предлагача је имао 98 године живота.

социјални рад „Свети Сава“ у Нишу, донео је решење којим именује старатеља. У два од осам предмета, Центар за социјални рад, за старатеља је одредио члана породице несталог лица, а у осталим лице са њихове интерне листе.

5.4. Доказна средства

У шест од осам предмета поступка за проглашење несталог лица за умрло, предлагач је предложио писане доказе и саслушање сведока и учесника у поступку.

У два предмета, у којима је суд донео решење о одбацивању предлога и решење о повлачењу предлог, поступак није дошао до фазе доказивања.

У свим предметима, у којима је доказна фаза постојала, изведени су следећи докази: саслушање предлагача, саслушање предложених сведока, саслушање противника предлагача и читање писаних доказа који су приложени уз предлог.¹⁴¹ Сведоци се саслушавају на околност живота и нестанка противника предлагача. У току поступка достављени су следећи писани докази: извод из матичне књиге рођених, уверење матичне књиге умрлих да нестало лице није уписано као умрло и потврда надлежног органа да је нестанак пријављен. Потврда надлежног органа да је нестанак пријављен, приложена је у шест од осам предмета, иако не представља законску обавезу предлагача. Суд се у ни једном од предмета није користио законским правом да по службеној дужности изведе доказе.

Орган старатељства је дужан да током поступка сакупља и прилаже доказе, што се у пракси не дешава. У свим предметима старатељ се саглашава са свим доказним предлозима које је предлагач изнео, док ни у једном од осам предмета није предложио доказе. Морам да напоменем, да се у пракси користи термин старатељ, а не законски термин старалац.

У једном од предмета, где је поступак покренут за лице које је нестало током шетње поред реке, тако што се оклизнуло и пало у реку, предлагач је доставио и новинарске чланке „Јужних вести“ које су извештавале о томе.

Након спроведених доказних радњи, читања писаних доказа који су приложени уз предлог и саслушања сведока и учениска у поступку, судија доноси првостепену одлуку - решење о проглашењу нестале особе за умрло.

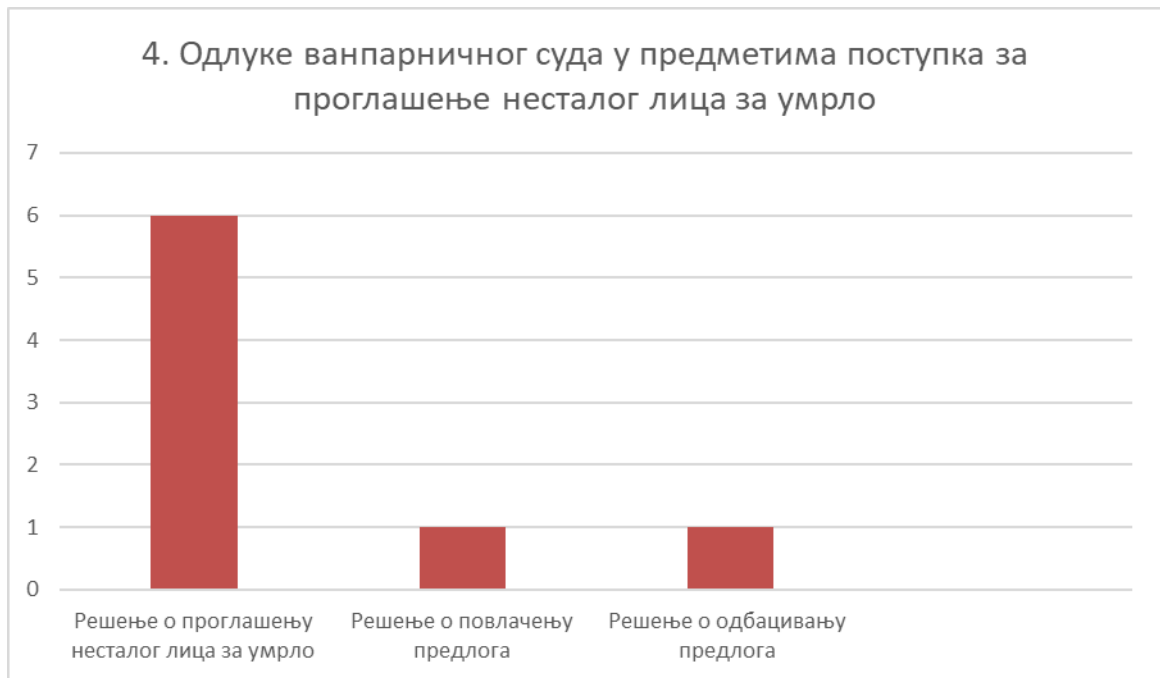
¹⁴¹ Суд у поступку за проглашење несталог лица за умрло обавезно саслушава предлагача, а противника предлагача само уколико је за стараоца одређен неко од чланова породице, што је потврђено из резултата спроведеног истраживања.

5.5. Одлуке суда

У предметима који су били предмет истраживања суд је донео следеће одлуке: решење којим се нестало лице проглашава за умрло, решење о одбацивању предлога као непотпун и решење о повлачењу предлога.

У шест од осам предмета суд је донео решење о проглашењу несталог лица за умрло након одржаног рочишта и спроведених доказа. У једном од предмета, нису били испуњени услови за вођење поступка, јер предлагач није уплатио предужам на име оглашавања у „Службеном гласнику Републике Србије“, те је суд донео решење о повлачењу предлога. Морам да напоменем да је предлагач сам поднео предлог, као и да током поступка није имао пуномоћника. Поставља се питање да ли је предлачак одустао од поступка због износа предужма и каква је судбина несталог лица након доношења решења о повлачењу предлога.¹⁴² Потребено је извршити корекције у погледу износа предужма и да то буде неки симболичан износ. Ово је ипак поступак који није тако учестао у пракси, а за предлачага и противника предлагача је од велике важности. У једном од предмета суд је донео решење о одбацивању предлога, из разлога што предлагач није учинио вероватним чињенице које је навео у предлогу.

¹⁴² Предмет Основног суда у Нишу Р2. 18/16.

5.6. Правни лек

Након доношења решења о проглашењу несталог лица за умрло у само једном предмету изјављена је жалба. У једном од поступка који је био предмет истраживања поднет је предлог за стављање ван снаге решења о проглашењу несталог лица за умрло.

У предмету Р2.162/2018 изјављена је жалба из свих законских разлога на првостепено решење. Првостепеним решењем предлог је одбачен као непотпун из разлога што наведене чињенице нису учињене вероватним. Жалба је уложена од стране пуномоћника предлагача у законом предвиђеном року. О наводима из жалбе одлучивао је Виши суд у Нишу. Решењем Вишег суда у Нишу одбијена је као неоснована жалба и потврђено је решење Основног суда којим се предлог одбацује, чиме је првостепено решење постало правноснажно.

У предмету Р2. 132/2020, предлагач је ставио предлог да се решење о проглашењу стави ван снаге. Као разлоге за иницирање поступка за стављање решења ван снаге, навео је да је у првостепеном решењу погрешно наведен дан смрти и погрешно означен јединствени матични број противника предлагача. Другостепени суд

је усвојио предлог за стављање ван снаге решења о проглашењу нестале особе за умрло и наложио првостепеном суду да поново отвори главну расправу.¹⁴³

Из истраживања које сам спровела могу да закључим да су четири од осам предмета која су покренута пред Основним судом у Нишу окончана првостепеним решењем без улагања жалбе. У два од осам предмета, поступак није ни отпочео, јер нису били испуњени услови које закон предвиђа. У преостала два предмета од осам уложен правни лек - жалба и покренут поступак за стављање ван снаге решења о проглашењу несталог лица за умрло. Просечна дужина трајања поступка, од дана подношења предлога до дана доношења решења, јесте година и шест месеци.

¹⁴³ Предмет Основног суда у Нишу, Р2. 162/2018.

VI. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Предмет овог мастер рада био је поступак за проглашење несталог лица за умрло, са освртом на домаћу, регионалну и међународну законску регулативу. Поступак за проглашење несталог лица за умрло сагледан је и кроз праксу Основног суда у Нишу .

Циљ овог рада је био да се сагледа редован начин уписа чињенице смрти у јавне књиге и које последице које настају уписом чињенице смрти. Ситуација је другачија кад се због протока времена и околности под којим је лице нестало чињеница смрти претпоставља. У таквој ситуацији потребно је покренути поступак за проглашење несталог лица за умрло.

Поступак за проглашење несталог лица за умрло сагледан је, кроз услове који су потребни како би поступак био покренут.

У Основном суду у Нишу, у ванпарничној писарници, спроведено је емпиријско истраживање на тему мастер рада у циљу бољег сагледавања примене нормативних решења у пракси. У раду сам изложила нормативни део поступка за проглашење несталог лица за умрло, од покретања поступка до окончања другостепеног поступка, уз упоредну анализу са законским решењима у региону и на међународном плану. Критички сам анализирила део поступка за који сматрам да се у пракси погрешно примењује и предложила решења за која мислим да су погоднија. У раду су изложена запажања и мишљења на основу добијених података и законских решења.

У образложењу теме наведене су хипотезе које су проверене спроведеним истраживањем. Хипотеза да се поступак за проглашење несталог лица покреће за лице за које у последњих пет година није било никаквих вести, а од чијег рођења је протекло седамдесет година је потврђена у пет од осам предмета. Потврђена је и хипотеза, у свим предметима истраживања, да је непосредни правни интерес за покретање поступка за проглашење несталог лица за умрло уређење наследноправних односа. Предлагач је у четири од осам предмета имао пуномоћника, док је у осталих четири предлагач у своје име лично поднео предлог, тако да хипотеза да је предлагач имао пуномоћника у сваком предмету није потврђена. Такође, потврђено је да решење које је донето у правостепеном поступку након истека рока за жалбу постаје правноснажно у непромењеном облику, јер је само у једном од предмета уложена жалба на

првостепено решење. Једна од хипотеза која није потврђена, након спроведеног истраживања, је да суд по службеној дужности одређује староца несталом лицу.

У закључним разматрањима изнетно је актуелно стање поводом покретања и вођења поступка за проглашење несталог лица за умрло, на основу важеће законске регулативе и праксе Основног суда у Нишу.

Кључне речи: чињеница смрти, нестало лице, поступак за проглашење несталог лица за умрло, ванпарнични поступак.

ЛИТЕРАТУРА

- А. Гамс, Љ. Д. Ђуровић, *Увод у грађанско право*, Општи део, Београд, 1994. год.
- Б. Познић, В. Ракић Водинелић, *Грађанско процесно право*, Београд, 2010. год.
- В. В. Водинелић, *Грађанско право, Општи део*, Правни факултет Унион, 2017. год.
- В. В. Водинелић, *Увод у грађанско право и општи део грађанског поступка*, Правни факултет Унион, 2017. год.
- В. Ристић, М. Ристић, *Приручник за практичну примену Закона о ванпарничном поступку, са коментарима, судском праксом и обрасцима*, Београд, 1997. год.
- В. Тодоровић, Р. Кулић, *Наследно право и ванпарнични поступак у пракси*, Београд, 2004. год.
- Г. Станковић, *Грађанско процесно право - друга свеска*, Ниш, 2007. год.
- Г. Станковић, М.Трговчевић Прокић, *Коментар Закона о ванпарничном поступку*, „Службени гласник Републике Србије“ 2019. год.
- Д. Попов, *Грађанско право (општи део)*, седмо измењено и допуњено издање, Нови Сад, 2012. год.
- Д. Живојиновић, *Позитивна наследничка изјава у систему стицања наслеђа ipso iure*, научни чланак који је део истраживања „Усклађивање правног система Србије са стандардима Европске уније“ Правног факултета у Крагујевцу, 2015. године, преузетог са сајта <http://www.jura.kg.ac.rs/gp/16/c/clanci/zivojinovic.htm>,
- „Жене и мушкарци у Републици Србији“ Републички завод за статистику, Београд 2017. год.
- Convention on the declaration of death of missing person*, Lake Success, New York, 6. April 1950.
- Legal presumption of death, Pitfalls and Legalities, chapter 10
- Међународна статистичка квалификација болести и сродних здравствених проблема*, Књига 2, Издање 10, Светска здравствена организација, 2010. год.

Missing person: presumption of death- info sheet of Walkey solitoris (electronic version)
https://www.warekay.co.uk/images/WK_Missing_persons_PRESUMPTION_OF_death_info_sheet_-_v2_-_88.pdf,

М. Салма, *Ванпарнични поступак*, Општи део, Правни факултет у Новом Саду 2008. год.

Н. Тешић, О пословно правном осамостављавању физичких лица, у: Вук Радовић, *Усклађивање пословног права Србије са правом Европске уније*, 2019. год.

Н. Стојановић, *Увод у наследно право*, Правни факултет у Нишу, Ниш, 2011. год.

Presumption of death (Northern Ireland) Act 2009, chapter 6, 1 - Declaration of presumed death. <https://www.legislation.gov.uk/niu/2009/6>

Presumption of death (Scotland) Act 1977, chapter 27, 1977, 1 - Action of declaration <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1977/27>.

Р. Ковачевић Куштрумовић, М. Лазић, *Увод у грађанско и стварно право*, Пунта, Ниш 2011 год.

Р. Кеча, Б. Старовић, *Грађанско процесно право*, Нови Сад, Правни факултет у Новом Саду, 2004. год.

С. Цуљ, *Ванпарнични поступак у оставинским, земљишно – књижним, експроприационим, амортизационим и другим стварима*, Загреб, 1956 год.

Упутства за попуњавање и достављање потврде о смрти, преузето у електронској форми са сајта <https://bolnica015.org.rs/wp-content/uploads/2020/03/UPUTSTVO-Potvrda-o-smrti.pdf>.

„Таксе на територији града Лесковца“ преузет са сајта http://aler.rs/files/Takse_i_naknadeoktobar_2016.pdf.

Упутство за спровођење одредаба чл. 30а и 110а Закона о ванпарничном поступку и члана 89 Закона о јавном бележничтву, преузето са сајта Високог савета судства <https://www.vk.sud.rs/sites/default/files/attachments/Uputstvo%20za%20spvodjenje%20Zakon%20o%20vanparnicnom%20postupku.pdf>.

ОСТАЛА ИСТРАЖИВАЧКА ГРАЂА

Закон о ванпарничном поступку, („Сл. гласник СРС “ бр. 25/82 и 48/88, „Сл. гласник РС“ 46/95 и др. закони, 18/2005 - др. закони, 85/2012, 45/2013 - др закони, 55/2014, 6/2015, 106/2015- др. закони и 14/2022),

Правилник о поступку издавања потврде о смрти и обрасцу потврде о смрти, („Службени гласник РС “ бр. 25/2011 и 103/2018),

Породични закон, („ Сл. гласник РС “ бр. 18/2005, 72/2011, др. закони и 6/2015.),

Закон о матичним књигама, („Сл. гласник РС“ бр. 20/2009, бр. 145/2014, бр. 47/2018),

Закон о општем управном поступку, („Сл. гласник РС “ бр. 18/2016 и 95/2018),

Закон о јавном бележништву („Сл. гласник РС“, бр. 31/2011, 85/2012, 19/2013, 55/2014 - др. закони, 93/2014 - др. закони, 121/2014, 6/2015 и 106/2015),

Устав Републике Србије, („Сл. гласник РС“ бр. 98/2006 и 115/2021),

Закон о неправдном постопку, („Уредни лист“ шт. 28/21.),

Закон о ванпарничном поступку, („Сл. весник на РМ“ бр. 09 од 18.01.2008 године.),

Закон о ванпарничном поступку, („Сл. лист РЦГ“ бр. 27/2006, „Сл. лист ЦГ“ бр.20/2015, 75/2018 - др. закони и бр.67/2019 године),

Закон о парничном поступку, („Сл. гласник РС “ бр. 72/2011, 9/2013 - одлука УС, 7/2013 - одлука УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020 године),

Јавнобележничка тарифа („Сл. гласник РС“, бр. 91/2014, 103/2014, 138/2014, 12/2016, 17/2017, 67/2017, 98/2017, 14/2019, 49/2019, 17/2020, 91/2020 и 36/2021),

СУДСКА ПРАКСА ОСНОВНОГ СУДА У НИШУ

Решење Основног суда у Нишу, Р2 31/2021

Решење Основног суда у Нишу, Р2 145/2021

Решење Основног суда у Нишу, Р2 132/2020

Решење Основног суда у Нишу, Р2 162/2018

Решење Основног суда у Нишу, Р2 18/2016

Решење Основног суда у Нишу, Р2 47/2016

Решење Основног суда у Нишу, Р2 80/2016

ИНТЕРНЕТ СТРАНИЦЕ

„Регистар несталих особа“ <https://www.nestalisrbija.rs/>

САЖЕТАК И КЉУЧНЕ РЕЧИ

Предмет овог мастер рада је поступак за проглашење несталог лица за умрло у Републици Србији, са освртом на праксу Основног суда у Нишу.

Циљ рада био је да се схвати значај поступка за проглашење несталог лица за умрло. Без овог поступка није не постоји други начин да се нестало лице прогласи за умрло и да се након проглашења иницира оставински поступак. Такође, циљ овог рада је да се идентификују и увиде проблеми које важећа законска регулатива није уредила. Емпиријско истраживање спроведено у Основном суду у Нишу је такође део овог мастер рада.

Теоријска и емпиријска анализа постојећег националног законодавства и упоредна анализа са законодавствима бивших југословенских република, као и међународноправним регулисањем поступка за проглашење несталог лица за умрло, јесу коришћени у раду.

Закључак изведен на основу сагледане домаће правне регулативе и праксе Основног суда у Нишу је да је потребно извршити измене Закона о ванпарничном поступку и поступку за проглашење несталог лица за умрло, а у складу са критикама које су изнете у раду.

Кључне речи: нестала особа, поступак за проглашење несталог лица за умрло, ванпарнични поступак.

SUMMARY AND KEY WORDS

Title: Declaration of death of missing person in the Republic of Serbia

The subject of this master thesis is the procedure of declaring a missing person dead in the Republic of Serbia, with reference to the practice of the Basic Court in Nis.

The aim of study was to understand the importance of the procedure of declaring a missing person dead, because this procedure is very important to the family of missing person. Without this procedure there is no other way to declare a missing person dead and to indicate hereditary procedure. The aim of the study was also to identify the problems that the existing legislation did not legally arranged. An empirical research was conducted which was reduced to a number of case study for a period of 2016/2021.

Theoretical and empirical analysis of the existing national legislation and comparison with the regulation of former ex-Yugoslavia republics, American and international law regulation of procedure of declaring a missing person dead were the methods used in this thesis.

The conclusion based on the considered domestic legal regulation and the practice of the Basic Court in Nis is it necessary to make change to the Law of no-litigation procedure and the procedure of declaring missing person a dead should be regulated according to the legal conditions the currently are prevail.

Keyword: missing person, procedure for declaring a missing person dead, non-litigation procedure

Биографија студенткиње

Александра Ивковић рођена је 02.03.1996. године у Нишу.

Основну школу „Добила Стамболић“ у Сврљигу завршила је 2011. године. Средњу економску школу „Душан Тривунац Драшог“ завршила је 2015. године у Сврљигу.

Правни факултет у Нишу уписала је школске 2015/2016 године. Дипломирала 2019. године са просечном оцењеном 8,29. Мастер академске студије уписала је у школској 2020/2021 године, смер грађанско-правна област.

Током студија 2019/2020 била је учесник „Правне клинике за заштиту од дискриминације“ на Правном факултету у Нишу. Била је учесник разних семинара и трибуна организованих на Правном факултету у Нишу.

Одмах по завршетку основних студија постала је члан Адвокатске коморе у Нишу. Марта 2023. године завршила је приправнички стаж у адвокатској канцеларији Срђана Јанићијевића и Иване Трајковић из Ниша.

УПИТНИК ЗА ПРИКУПЉАЊЕ ПОДАТАК ИЗ СПИСА ПРЕДМЕТА

Тема мастер рада: Поступак за проглашење несталог лица за умрло у Републици Србији

Истраживачица: Александра Ивковић

Број индекса: M018/20-О

Предмет истраживања: предмети ванпарничне материје - поступка за проглашење несталог лица за умрло за период од 2019/2021 године који су правноснажно окончани.

Датум: _____ године

У Нишу

Основни суд у Нишу

Број предмета: _____

ПОСТУПАК ЗА ПРОГЛАШЕЊЕ НЕСТАЛОГ ЛИЦА ЗА УМРЛО

ПРОФИЛ ПРЕДЛАГАЧА:

1. Јавни тужилац
2. Лице које има непосредни правни интерес
Сродство _____ (врста)
Други правни интерес: _____ (навести који)
Пол подносиоца пријаве, уколико је то лице које има непосредни правни интерес : а) мушки б) женски

ПРОФИЛ НЕСТАЛОГ ЛИЦА:

3. Пол: а) мушки б) женски
4. Датум рођења:
5. Место пребивалишта/боравишта: _____
6. Место нестанка _____
7. Дужина нестанка _____
8. Околности под којим је лице нестало?
а) лице о чијем животу за последњих пет година није било никаквих вести, а од чијег рођења је протекло седамдесет година, _____.

б) лице о чијем животу за последњих пет година није било никаквих вести, а околности под којима је нестало чине вероватним да више није живо, _____.

в) лице је нестало у бродолому, саобраћајној несрећи, пожару, поплави, земљотресу или у каквој другој непосредној смртној опасности, о чијем животу није било никаквих вести за шест месеци од престанка опасности, _____.

г) лице које је нестало у току рата у вези са ратним дејствима, а о чијем животу није било никаквих вести за годину дана од дана престанка непријатељства. _____.

9. Да ли је нестало лице било регистровано у „Регистру несталих лица“ ?
а) да б) не

ПРВОСТЕПЕНИ И ДРУГОСТЕПЕНИ ПОСТУПАК

10. Ко је одредио стараоца несталом лицу? а) суд по службеној дужности б) Центар за социјални рад

11. Који докази су предложени?

12. Које доказе је старалац предложио суду?

13. Које доказе је суд извео? (попунити уколико је суд по службеној дужности изводио доказе)

14. Да ли је предлагач имао пуномоћника ? а) да б) не

15. Да ли је суд саслушао предлагача? а) да б) не

16. Дужина трајања поступка:

- а) дан када је поднет предлог суду:
- б) дан када је објављен оглас у „Службеном гласнику“
- в) дан када је одржано прво рочиште:
- г) дан када је донета првостепена одлука:
- д) да ли је првостепена одлука постала правноснажна:
- ђ) дан кад је уложена жалба:

17. Како гласи изрека решења?

18. Ко је подносилац жалбе?

19. Из којих законских разлога је жалба уложена?

20. Како је гласила изрека другостепене одлуке?

21. Напомене и запажања:

**ИЗЈАВА О ИСТОВЕТНОСТИ ШТАМПАНОГ И ЕЛЕКТРОНСКОГ
ОБЛИКА МАСТЕР РАДА**

Име и презиме ауторке мастер рада: Александра Ивковић

Наслов мастер рада: Поступак за проглашење несталог лица за умрло у Републици
Србији

Менторка: Проф. др Анђелија Тасић

Изјављујем да је електронски облик мастер рада у pdf формату истоветан штампаном
облику, који сам предала Правном факултету Универзитета у Нишу

У Нишу, _____.

Потпис ауторке

ИЗЈАВА О АУТОРСТВУ И ОБЈАВЉИВАЊУ МАСТЕР РАДА

Изјављујем да је мастер рад под темом Поступак за проглашење несталога лица за умрло у Републици Србији, пријављен и одбрањен на Правном факултету Универзитету у Нишу:

- резултат сопственог истраживачког рада;
- да је мастер рад у целини, нити у деловима, нисам пријавила на другим факултетима нити универзитетима;
- да нисам повредила ауторска права, нити злоупотребила интелектуалну својину других лица.

Дозвољавам да се овај мастер рад чува у библиотеци Правног факултета у Нишу и објави на сајту Правног факултета Универзитета у Нишу, са подацима о датуму одбране и комисији пред којом је рад брањен.

Ауторка мастер рада: Александра Ивковић

У Нишу, _____.

Потпис ауторке
